

Dvojmesačník, september – október 2017

Trenčín región ^{VIII}

číslo 6
ročník 2

Naša hora

**Velká Javorina znovu spojila
Slovákov i Čechov**

strana 7

Okres Púchov

Aj na tanieri

strana 6

Turistická polícia

Ospalý Bezovec

strana 8 – 9

Na vrchole kraja

Generálova mohyla

strana 10 – 12

9 772453 794003

Kedy lesy dajú znamenie a začnú dymiť?

Je tu záver leta a v čase našej redakčnej uzávierky všetko nasvedčuje tomu, že môj hubársky košík ostane nevyužitý, opustený

a prázdny. Bez trofejí. To hádam ani nemôže byť pravda. Pravdou však je, že hriby sa s horúcim letom naozaj nemusia.

Tohtoročné leto bolo ukázkové. Plno slnečných dní, pohoda pri vode, turistika aj bicyklovanie, ľadové osvieženie v orosenom pohári. Áno, všetko fajn, ale ani jeden dubák. Pre človeka, ktorý ranný budík považuje za rušenie nočného pokoja, no napriek tomu je ochotný dobrovoľne vstať pre jednu jediná vec, je to tvrdé vytriezvenie. Toto leto však nebolo všetko s kostolným poriadkom. Ani raz som nemal nutkanie vstať pred šiestou, aby som bol

v lese medzi prvými. Leto bolo teplé a suché, a tak trpím, či tohtoročná vianočná kapustnica nebude odkázaná na dubáky s rokom výroby 2016. Pýtal som sa susedov, volal som kamarátom do rôznych kútov kraja. Hriby? Nič, alebo skoro nič, okrem výnimiek, ktoré potvrdzujú pravidlo. Mnohí hubári v našich rajónoch márne čakali na letný dážď a „dymenie z hory“, ktoré dáva znamenie. Žiadne sušenie, mrazenie čerstvých lesných úlovkov, žiadna pražienica z čerstvých hřibov. V mrazničke ostali vlašajšie zásoby a keď mi je najhoršie, nakuknem aspoň na ne. Potichu závidím hlavne

východniarom, na severe toto leto pršalo a vraj na dubáky potrebovali kosu. Darmo, nemôžem bývať všade... :-)

Palicu nad tohtoročnou hubárskou sezónou ešte nelámam. Čakám na druhý polčas. Verím, že šľavnatejšia jeseň dostatočne splatí tropicky suché leto. Lebo heslo každého trpezlivého hubára je nevzdať sa. Hoci aj jeden košík hřibov dokáže rozveseliť pohľad na chudobnú sezónu. O tom totiž hubárčenie aspoň v mojom prípade je.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Čo by ste odporučili návštevníkom vášho regiónu?

ANKETA Ilava

EUBOŠ

Máme malého syna, takže výlety s ním ešte neriešime. Ale tu v okolí je mnoho miest, kam ísť. Možno nie sú také populárne ako Bojnický zámok, ale určite si tu každý niečo nájde. Musím však priznať, že Bojnice sú aj našou obľúbenou destináciou. Radi ideme aj do Trenčína. Sú tu na okolí aj kúpaliská. Klasikou je Košeca, teraz otvorili Novú Dubnicu, Trenčín, vlni Nemšovic. S drobcem si na to ešte netrúfame a počkáme si aj na turistiku. Uvidíme, čo uprednostníme, keď vyrastie – či zábavu, šport, prírodu alebo kultúrne a historické pamiatky.

MIKULÁŠ

My sme z Trenčína, ale sem chodíme na chatu smerom na Krivoklát.

Aj teraz sme tu s vnúčatami a užívame si krásnu prírodu. Každá jedna dolina naokolo je skvost, ponúka niečo originálne, špeciálne, nezabudnuteľné. Príkladom môže byť krivoklátska dolina, dostanete sa odtiaľ až k Púchovu. My sme včera išli hore pod skalu, neboli sme však až na zručanine, nemali sme fotoaparát. Tam sa chystáme dnes, je odtiaľ krásny výhľad sem na dolinu, na všetky kopce, bližšie aj vzdialené. Je tam čo pozeráť, a to sme vybehli po Lednické Rovne. Kaštieľ, zámok. No je toho mnoho, len sa nevieme predať. Bohužiaľ, keď

komukoľvek povie Ilava, napadne mu akurát väzenie. No keď sa vyberiete cez ktorukoľvek dedinku, miestni vám porozprávajú zaujímavé príbehy, sú to takí sprievodcovia. Väčšinu týchto výletov zvládnu aj deti. Naším vnúčatám sa tu tiež páči a tešia sa.

VIERA

Vršatec, Klobošice a priľahlý zámokký park. Je tu dosť príležitostí na turistiku, najmä smerom na Porubu. Myslím, že kto chce, tak si tu prídeme na svoje. Možno s kúpaliskami je to tu slabšie, aspoň kým som mala o ne záujem. Osobne uprednostňujem turistiku a o ňu tu núdza určite nie je. Kamkoľvek sa človek obzrie, všade sa môže vybrať a určite bude spokojný.

MARIÁN

O výlety v okolí Ilavy naozaj nie je núdza. Chcete tip na turistiku, kúpalisko alebo niečo historické? Zo všetkého tu niečo nájdete. My s deťmi chodíme aj na hory, aj na hrad. V tomto sme naozaj všestranní. Určite sa treba ísť pozrieť na Vršatec, Trenčiansky hrad, za relatívne blízky stále považujem Beckov. Chystáme sa aj na Považský hrad, boli sme tam asi pred dvomi rokmi, teraz som počul, že ho opäť sprístupnili po rekonštrukcii. Z kúpalísk navštevujeme najmä Nemšovic a často sme aj v Bánovciach nad Bebravou, na termálnom kúpalisku Pažiť. Cez Teplice je to 30, nech aj 40 minút autom, no stojí to za to. (ras)

Spomienky, pieta i úcta na Jankovom vršku

Kladdenie vencov k pomníkom, pieta, spomienky starých otcov, ba aj priamych účastníkov. Také sú oslavy Slovenského národného povstania po celom Slovensku. Určite najväčšia pietna spomienka na povstanie v Trenčianskom kraji sa rok čo rok koná na Jankovom vršku.

Tisíce ľudí sem prichádzajú uctiť si jeden z najväčších míľnikov našej histórie aj v závere augusta. Aktuálne uplynulo od SNP 73 rokov, o to je odkaz intenzívnejší, aby sme docenili slová ako slo-

boda a mier. A vzdali hold tým, čo ich pre nás vybojovali.

Tradiční organizátori osláv – obec Uhrovec a mesto Bánovce nad Bebravou – vždy pripravujú aj sprievodné podujatia, v tomto roku historickú výstavu i hádzanársky turnaj žien na počesť výročia SNP. Na Jankovom vršku sa opäť stretli blízki i vzdialení hrdinov, ktorí bojovali za našu slobodu. Jedným z najsilnejších momentov bol pochod Nesmrteľného pluku, počas ktorého si na hrudi niesli fotografie svojich zosnulých. (red)

Vyfarbi sa, ak si v pohode

Aj tohtoročná, v poradí už dvadsiata prvá Pohoda potvrdila, že dávno presiahla hranice regiónu.

Nielen návštevnosťou – aj napriek sobotňajšej búrke narátal festival takmer 30 000 návštevníkov –, nielen žánrovou pestrosťou – aj tentoraz mala prim hudba –, ale aj kvalitou služieb, výbornou logistikou a celkovým „feelingom“, ktorý z Pohody už tradične sála.

Medzinárodný, multižánrový, atrak-

tívny, úspešný, vždy originálny. To je len niekoľko prívlastkov, ktoré vygeneroval festival Pohoda za predchádzajúce roky. Ani prvý júlový víkend nebol výnimkou. A jeho sprestrením bol znova stánok krajskej organizácie cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región.

„Dovolím si tvrdiť, že Pohoda je nielen najväčší, ale aj najúspešnejší slovenský festival. Každoročne priláka do Trenčianskeho kraja tisícky

ľudí zo všetkých kútov Slovenska aj spoza hraníc. A my im chceme ukázať, že pohodu nájdeme nielen na Pohode a v tomto termíne. Trenčiansky kraj ponúka množstvo jedinečných prírodných, kultúrnych a turistických atrakcií, ktoré sa oplatí vidieť počas celého roka. Len ich treba návštevníkom predstaviť, ukázať,“ pripomenul predseda KOCR Trenčín región Juraj Gerlici.

V stánku KOCR Trenčín región azda najviac zaujala tohtoročná novinka, kreatívna nadrozmerná fotostena s hlavným motívom: Vyfarbi sa, ak si v pohode. „Už vo štvrtok, vlastne v predvečer oficiálneho začiatku, bola celkom pokreslená množstvom vtipných obrázkov a odkazov, takže sme museli meniť plátno. Kreslili na ňu všetci, deti, tínedžeri aj dospelí, fotili sa, robili si selfie... Bola to taká milá kreatívna zóna,“ neskrývala spokojnosť Eva Frývaldská, výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región.

Podľa jej slov upútala aj vedomostná hra Ako poznáš Trenčiansky kraj. „Neviem presné číslo, ale každý deň to boli desiatky návštevníkov, od najmladších po dospelých, ktorí si tes-

tovali vedomosti priamo na tablete. Z výsledkov a priebežného poradia hneď vedeli, ako na tom sú. Niektorí súťažili aj viackrát a veru, veľa bolo takých, čo o turistických miestach v našom kraji počuli prvýkrát.“ V ponuke stánku boli tiež cykloturisticke mapy z dielne KOCR a informačné brožúry prezentujúce atrakcie regiónov Trenčianskeho kraja.

Bezstarostný svet na tohtoročnej

Pohode sprevádzali výborná hudba, zaujímaví ľudia, známe osobnosti a množstvo atrakcií. Pochopiteľne, najväčšiu pozornosť púťali hviezdy na pódiumoch – z tých svetových trebárs víťazka Grammy Solange, Birdy či Jake Bugg, zo slovenských zasa Polemic, Para, Slobodná Európa, Hudba z Marsu. Skvelým zážitkom boli skladby z kultového albumu trojice Lasica, Satinský, Filip pod názvom Bolo nás jedenásť, v ktorom spojilo sily množstvo kvalitných slovenských umelcov. No Pohoda nebola len o hudbe, dopĺňala ju pestrá mozaika aktivít, súťaží, zábavy, ale aj diskusie, prednášky, tvorivé dielne, prezentačné či voňavé gastro stánky.

(bafa)

O dron sa súťaží až do októbra

Ako ste strávili leto? Oddychovali ste pri vode, v prírode či nebudaj spoznávali pamiatky nášho kraja? Vďaka hre Hravé hrady Trenčianskeho kraja ste mohli objaviť všetky hrady a zrúcaniny v trenčianskom regióne. Ak ste sa nestihli do hry zapojiť, môžete tak urobiť do konca októbra.

Hru Hravé hrady Trenčianskeho kraja vyhlásila krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región presne 1. júla 2017. Jej cieľom je inšpirovať rodiny s deťmi a mladých ľudí spoznávať krásy Trenčianskeho kraja zábavnou formou. Hra fun-

guje pomocou mobilnej aplikácie Objavujme, ktorú si môžu súťažiaci stiahnuť bezplatne.

„Podstatou hry je navštíviť čo najviac hradov v našom kraji, kde deti zbierajú body za lokalizáciu na určenom mieste, za odpoveď na kvízovú otázku alebo odfotenie konkrétneho hradu. Hlavnú cenu, dron, získa ten, kto v najkratšom čase nazbiera najvyšší počet bodov. Naprázdno však neobídu ani ostatní súťažiaci. Vyžrebujeme ďalších desiatich, ktorí získajú hodnotné ceny,“ vysvetlil za organizátora Juraj Gerlici, predseda KOCR Trenčín región.

Do súťaže je zaregistrovaných 227 súťažiacich, pričom aktívne body získava 40 z nich. Organizátor súťaže bude postupne odha-

ľovať všetky ceny na webstránke www.trencinregion.sk, aby motivoval ďalších.

(bafa)

Bradatá história, ale aj najmladšie kúpele

Predstavujeme
okres PÚCHOV

Predstavovanie jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja zakončíme v Púchove. Región, ktorý je známy vďaka silnému priemyslu, ponúka pre turistov viacero lákadiel. Nájdete tu najmladšie kúpele, jednu z najväčších dedín aj miesta s výnimočnou históriou.

Okres pretína rieka Váh, nachádza sa na rozhraní Bielych Karpát, Javorníkov a Strážovských vrchov. Susedí s okresmi Považská Bystrica a Ilava, jeho severná hranica je zároveň štátnou hranicou s Českou republikou. Má výhodnú polohu – prechádza tadiaľto diaľnica aj hlavný železničný

vťah medzi Bratislavou a Košicami, ktorý sa momentálne modernizuje. Rozlohou patrí Púchov medzi menšie okresy Slovenska – na ploche 375 km² žije viac ako 44-tisíc obyvateľov. Na jeho území sa nachádza jedno mesto – Púchov – a ďalších 20 dedín.

Púchovský región sa vyznačuje viacerými zaujímavosťami. Jeho územie zasahuje do troch chránených krajinných oblastí – Kysuce, Biele Karpaty a Strážovské vrchy. Centrálné časti Javorníkov a Strážovských vrchov sú navyše chránenými oblasťami prirodzenej akumulácie

vôd. V okrese sa nachádzajú aj dve maloplošné chránené územia – prírodná rezervácia Lednické bradlo a prírodná pamiatka Lednické skalky. História samotného okresného mesta siaha až do paleolitu. Medzi významné objavy patrí pohrebisko lužickej kultúry, ale aj pohrebiská unetickej kultúry. Dnes môžete v meste z historických pamiatok navštíviť Župný dom, sídlo Múzea púchovskej kultúry, dva katolícke a jeden evanjelický kostol. Pamätná fara na Moravskej ulici má priamy vzťah k dvom osobnostiam – Vladimírovi Royovi a Jánovi Amosovi

Komenskému.

Zážitkom je tiež návšteva Púchovskej skaly, na ktorú sa dostanete turistickým chodníkom z okresného mesta. Ľudia tam žili už v praveku a inšpiráciou sa stala aj pre Janka Matúšku, ktorý zachytil povesť, čo sa ku skale viaže. Podľa nej sa bralo otvára práve na Veľký piatok a v jeho útrobach sa objavujú rozprávkové poklady. Navštíviť sa ju však oplatí aj počas zvyšku roka, patrí totiž medzi obľúbené miesta na od-dych aj turistiku.

V rámci cestovného ruchu dominuje v okrese Nosická priehrada, ktorá je najstaršou na Váhu. Jej výstavba odštartovala ešte v roku 1949, ale dokončili ju až o deväť rokov neskôr. Príčinou bola liečivá voda, ktorú pri výstavbe objavili. Od roku 1959 navštevujú liečebné domy pacienti s chorobami dýchacích ciest, látkovej výmeny, tráviaceho ústrojenstva, pohybového ústrojenstva, so ženskými a onkologickými chorobami. Lyžiarci, ale aj turisti si zase prídu na svoje v Mojtíne, Lazoch pod Makytou a Dešnej – Lysej pod Makytou. Milovníkov histórie zaujme okrem Lednického hradu z 13. storočia aj kaštieľ s anglickým parkom v Lednických Rovniach či tamojšie sklár-ske múzeum.

Beluša sa medzi mestá príliš nehrnie

Počtom obyvateľov prekoná Beluša hneď niekoľko slovenských miest. Napriek tomu zostáva stále dedinou. Podľa starostu by jej štatút mesta totiž nepriniesol žiadne špeciálne výhody.

Beluša bola do roku 1439 súčasťou Trenčianskeho panstva, neskôr Ilavského. V historických prameňoch je pritom označovaná ako oppidum, teda opevnené mestečko. Ako mesto, mestečko vystupuje až do roku 1887. Následná reorganizácia verejnej správy však priniesla aj premenu Beluše na obec. Dnes je druhou najväčšou dedinou v našom štáte a so 6050 obyvateľmi aj ľudnatejšou než niektoré okresné mestá.

Starosta Beluše Ján Prekop hovorí, že otázku, prečo nie je Beluša mestom, počúva pomerne často. „Ale

ja sa zase pýtam: v čom je výhoda byť mestom? V tom, že tam majú primátora a v obci starostu? Mne sa viac páči byť starostom než primátorom,“ povedal. „Boli návrhy, aby sme si dali žiadosť o zmenu. Ale úprimne poviem, ja som oveľa viac naklonený myšlienke, aby bola Beluša najväčšou a najkrajšou obcou na Slovensku,“ doplnil.

Podľa neho by „pomeštenie“ Beluše neprinieslo obyvateľom žiadne výhody. V minulosti to tak nebolo, ľudia v mestách napríklad platili vyššie poplatky a dane ako na dedine. Dnes to už neplatí „Naším obyvateľom by to neprinieslo žiadnu zmenu. Teraz si daňové a aj ďalšie poplatky určuje obec aj mesto samostatne, o ich výške rozhodujú

poslanci zastupiteľstva. Zároveň máme stále jedny z najnižších daní, ktoré sme nezvyšovali, a ani tak neplánujeme urobiť,“ informoval Prekop.

Obec v púchovskom okrese vie podľa neho zaujať aj niečím iným než len ľudnatosťou. Jej výhodou je krásna príroda, ale aj zaujímavé pamiatky. „Máme tu napríklad lokalitu Hradište, pri ktorej sme požiadali pamiatkarov, aby ju vyhlásili za národnú kultúrnu pamiatku. Naším plánom je tiež oživiť slávu kúpeľov v Belušských Slatinách,“ informoval starosta. Turistov môže v Beluši zaujať aj Kostol svätej Alžbety, a to renesančnými freskami, ktoré pochádzajú z prvej polovice 17. storočia. Maľby postupne obnovujú a navracajú im zašlú krásu.

Dolina si pomáha, obciam sa ľahšie dýcha

Púchovská dolina leží na rozhraní Bielych Karpát a Javorníkov. Tiahne sa od hraníc s Českou republikou, cez Lyský priesmyk, pozdĺž riečky Biela voda, až po okresné mesto Púchov.

Sedem obcí, ktoré sa v nej nachádzajú, založilo pred štyrmi rokmi spoločné združenie. Spolupracovali už pri viacerých úspešných projektoch, pričom ďalšie chystajú.

Združenie obcí Púchovskej doliny zahŕňa dediny Dohňany, Mestečko, Záriečie, Lúky, Vydrná, Lysá pod Makytou a Lazy pod Makytou. Spolupracujú napríklad aj pri získavaní eurofondov či iných zdrojov na rozvojové projekty. Podľa štatutárneho zástupcu združenia, starostu Dohňan Milana Panáčka zrealizovali projekt turistických pasov. Vďaka nemu mohli ľudia spoznávať historické, prírodné či kultúrne pamiatky

v 22 obciach Púchovskej doliny a Hornolidečska. „Následne sme spolu realizovali projekt nákupu spoločného smetného vozidla pre všetky obce, ktoré sú v našom združení. Posledný, najčerstvejší projekt je intenzifikácia triedeného zberu Združenia obcí Púchovskej doliny. Z Operačného progra-

mu životné prostredie sme získali nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 1,3 milióna eur a práve tento projekt sa v týchto dňoch začal realizovať,“ hovorí Panáček s tým, že v rámci projektu vznikne nový zberný dvor. Ten by mal byť hotový budúci rok a slúžiť bude pre približne 7 800 obyvateľov tohto regiónu.

Spoločné združenie menších dedín je podľa Panáčka pri čerpaní finančných prostriedkov efektívnejšie a má väčšiu váhu. Jeden projekt dokáže pomôcť hneď viacerým obciam. „Napríklad prevádzkovanie takýchto zberných dvorov len pre jednu obec je dosť veľkým luxusom, treba tam zabezpečiť pracovnú silu, prevádzku, nejaký režim. Pre jednu obec je to ekonomicky nevýhodné, ale keď sa spojíme, tak už je to o úplne inom,“ dodal.

Obce Púchovskej doliny spolupracujú aj v rámci viacerých kultúrno-spoločenských aktivít. Najbližšie si spoločne pripomenú 80 rokov od otvorenia železničnej trate Púchov – Lúky – Horní Lideč. Na túto trasu sa 3. septembra 2017 vráti starodávny parný vlak. V rámci jednotlivých zastávok bude pre cestujúcich pripravený kultúrny program.

Z Dohňan na bicykli do veľkého sveta

Skromný cyklista s rýchlymi nohami. Presne tak pomenávajú Erika Bašku, ktorý patrí medzi najtalentovanejších športovcov na Slovensku. Hoci sa rodák z Dohňan dostal k športu pomerne neskoro – ako štrnásťročný –, za niekoľko rokov sa vypracoval na

vynikajúceho športovca, ktorého mnohí prirovnávajú k slávemu Petrovi Saganovi.

Jeho materský klubom je CK EPIC Dohňany. „K športu ma pritiahol otec s bratom Martinom. Najskôr som skúšal cyklotrial v Záriečí, ale veľmi ma to nechytlo. Od kamaráta som si

následne kúpil najlacnejší cestný bicykel a s bratom sme začali trénovať na ceste, aby som získal silu na horské bicykle. Po piatich rokoch prišiel zlom. Musel som si vybrať cestu alebo horáky,“ spomína Erik Baška, ktorý pochádza z rovnakej obce ako predseda TSK a poslanec NR SR Jaroslav Baška či poslanec TSK a NR SR Milan Panáček. Vždy sa rád vracia domov do Dohňan. „Cez rok nie je veľa času na stretnutia s rodinou. Preto mám rád Vianoce. Je to pohoda byť s najbližšími,“ doplnil.

Erik mal od prvého momentu talent na bicyklovanie. Začínal v rodných Dohňanoch. Následne prešiel do Dukly Trenčín. Bol aj členom českého kontinentálneho tímu AWT – GreenWay. „Horské bicykle mi dali všetko – schopnosť zvládť ťažké pasáže, techniku a najmä motiváciu. Na cestných pretekoch sa mi čoraz viac páčila rýchlosť, stačilo šliapnuť a už som bol preč,“ povedal absolvent SOŠ v Púchove. „Som vyučený mechanik nastavovač CNC strojov. Niektorí jazdci chodia aj na vysokú školu, ale to by som už časovo asi nevládol. Po skončení štúdia som sa teda rozhodol

len bicyklovať,“ uviedol.

A urobil dobre. Slovensku vyrástol ohromne talentovaný jazdec, ktorý rastie po boku Petra Sagana. Najskôr s ním bol v ruskom tíme Tinkoff a teraz sú spoločne aj v nemeckom Bora Hansgrohe. „Peter je jeden z najlepších cyklistov a ohromne všestranný. Dúfam, že napodobním aspoň malú časť z jeho úspechov,“ vyhlásil Baška. „Stanovil som si priority. Idem si za svojim snom. Robím to, čo ma baví, a snažím sa to robiť naplno. Cyklistika mi dala veľa. Spoznávam svet, učím sa jazyky,“ doplnil. S tým prichádzajú aj prvé úspechy. Na piedestáli mu visí zlatá medaila z ME do 23 rokov v Estónsku. Prvý triumf medzi profi jazdcami zaznamenal v marci 2016 na klasike Handzame Classic. O niekoľko mesiacov neskôr na MS pretekárov do 23 rokov skončil trinásty v katarskej Dohe. Na európskom šampionáte v kategórii Elite skončil dvanásty. Má našliapnuté k absolútnej svetovej špičke a možno sa jedného dňa dočkáme aj jeho úspechov na Tour de France, aké dosiahol aj slávnejší Peter Sagan.

(miba)

Večný vojak na filmovom plátne?

Pozoruhodný život cisárskeho večného vojaka Ladislava Škultétyho-Gábríša sa stal námetom už pre dve knihy. Teraz hľadá mojtínsky starosta producenta, ktorý by o ich významnom rodákovi natočil aj celovečerný film.

Najslávnejší husár či najdlhšie slúžiaci vojak na svete – aj také prívlastky má Ladislav Škultéty-Gábríš. V sedle si odslúžil rekordných 81 rokov a zúčastnil sa na 22 vojenských ťaženiach. Plynulo ovládal slovenčinu, maďarčinu, nemčinu a latinčinu, pričom ako 75-ročný sa naučil aj po francúzsky. V malej obci, kde sa v roku 1738 narodil, však vládli v tej dobe alkoholizmus a negramotnosť. Peniaze, ktoré za svoju celoživotnú službu našetril, preto putovali práve do Mojtína. „Vďaka tomu sa tu vybudovala základná škola, fara aj

celý kostol. Význam Škultétyho-Gábríša teda pre nás spočíva najmä v tom, že bojoval za budúcnosť obyvateľov Mojtína,“ povedal starosta obce František Staňo.

Priezvisko Gábríš je doteraz v obci bežné. Priami potomkovia legendárneho vojaka však neexistujú, nikdy sa totiž neoženil, napriek tomu,

že „frajeriek“ mal údajne pomerne veľa. Jeho nezvyčajná životná púť sa stala inšpiráciou pre Jána Martiša. Osudy Gábríša zobrazil v románe Cisársky večný vojak a jeho voľnom pokračovaní V službách štyroch cisárov. Mojtínsky starosta momentálne intenzívne pracuje na získaní producenta, o svojom rodákovi chcú totiž natočiť celovečerný film. „Poveril som nejaké dve spoločnosti, ktoré sa zapodievali takýmito vecami. Dokonca je v Prahe spracovaný aj scenár a už nehľadáme nikoho iného, len toho producenta,“ informoval Staňo.

Ladislav Škultéty-Gábríš zomrel 19. augusta 1831 v plukovnom lazarete v obci Sannicolau Mic, ktorá je dnes súčasťou mesta Arad v Rumunsku. Jeho telesné pozostatky dopravili na Slovensko 21. mája 2013 a následne pochovali v Mojtíne. Dodnes v obci túto slávnu osobnosť pripomína pamätná tabuľa na kalvárii aj pamätník oproti kostolu.

PREDSTAVUJEME

Okres Púchov zastupujú v Trenčianskom samosprávnom kraji traja poslanci:

Mgr. Marián Michalec

– poslanec TSK, člen komisie dopravy TSK, p ô v o d n ý m zamestnaním pedagóg, kandidoval ako nezávislý

Ing. Milan Panáček

– poslanec TSK, poslanec Národnej rady SR, člen komisie pre financie, rozpočet a investície TSK, starosta obce

Dohňany, Smer-SD

PaedDr. Miroslav Kubičár

– poslanec TSK, poslanec mestského zastupiteľstva v Púchove, člen komisie školstva, kultúry, mládeže a športu TSK, riaditeľ gymnázia v Púchove, kandidoval ako nezávislý

strany 4 -6 pripravila (baš)

Dnešné menu: okres Púchov na tanieri

Kvaková omáčka

POLIEVKA

Kvaka 200 g, ocot 1 PL, zemiaky 150 g, slanina 150 g, olej 1 PL, hladká múka 200 g, mlieko 7,5 PL, soľ ¼ PL, kôpor ¼ PL

Zemiaky očistíme, umyjeme, nakrájame na malé kocky a uvaríme v slanej vode.

Po uvarení precedíme. Slaninku nakrájame na malé kocky. Do hrnce dáme zohriať olej,

slaninku doň vsypeme a za stáleho miešania trochu opečieme.

Potom pridáme lyžicu hladkej múky, poriadne premiešame a chvíľku ešte popražíme. Pridáme mlieko, vodu a soľ. Zamiešame a varíme 15 minút. Polievku vypneme a pridáme do nej uvarené zemiaky. Kvaku umyjeme a nakrájame na pásiky. Ak sme mali kôpor celý, tak ho umyjeme, nakrájame a pridáme do polievky. Nakoniec do polievky pridáme ocot podľa chuti.

Dohňanská baba

HLAVNÉ JEDLO

Zemiaky 1 kg, vajcia 4 ks, pohánkové krúpy 150 g, majoránka ¼ PL, soľ ½ PL, mleté čierne korenie ¼ PL, mletá rasca ¼ PL, údené mäso 400 g, cibuľa 150 g, cesnak 100 g, olej 7,5 PL, masť 100 g, mlieko 300 ml.

Ošúpeme si zemiaky a postrúhame ich do veľkej misy. Pridáme vajčička, soľ, korenie, majoránku, bazalku, mletú rascu, zaparené ochutené pohánkové krúpy podľa návodu na obale. Na panvici s olejom a s kúskom masla si opražíme cibuľu, cesnak a pridáme pokrájané údené mäso alebo klobásku a môže byť aj prerastená

slanina. Na koniec všetko pridáme do pripravenej zemiakovej masy a dobre premiešame, dochutíme a dáme piecť do vymasteneho a múkou vysypaného pekáča pri teplote 190 °C asi 60 minút, pokiaľ povrch nezíska zlatohnedú farbu.

Polohrubá múka 200 g, kryštálový cukor 100 g, vajcia 2 ks, rum 50 ml, rozpustené maslo 50 g, kyslá smotana 5 PL, soľ ¼ PL, droždie 30 g, mlieko 200 ml, na obalovanie

Smotanové fánky

MÚČNIK

zmes: práškový cukor 200 g, olej 500 ml

Z mlieka, droždia a cukru pripravíme kvások a spolu s ostatnými surovinami ho zmiešame na vláčne cesto, ktoré necháme vykysnúť. Potom dáme cesto na pomúčenú dosku, rozvalkáme ho na hrúbku ½ cm a vykrajujeme menšie kosoštvorce. Každý kosoštvorce radielkom uprostred narežeme a jeden rožtek pretiahneme cez otvor. Vyprážame v tuku a ešte horúce obalujeme v cukre.

Naša hora

Na Javorine sa už vyše 170 rokov stretávajú susedia z oboch strán Bielych Karpát. Na hranici aj v spoločnom štáte, tak ako história a politici nadiktovali. Vstup do Európskej únie otvoril priestor ľuďom, čo sa radi stretávajú bez administratívnych prekážok. Práve v tomto období sa zrodil názov Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine.

Jubilejný 25. ročník Slávností bratstva sa symbolicky uskutočnil v nedeľu 30. júla 2017. Tento deň sa vo svete slávi ako Medzinárodný deň priateľstva. Mali by sme ho stráviť s priateľmi, vyjadriť im svoju vďaku, lásku a obdarit' ich maličkosťou. Hlavnou myšlienkou je sila priateľstva, ktoré do nášho sveta vnáša pohodu a dobrú náladu. Tá sa na Javorine naplní desiatky rokov. Úvod podujatia tvorí už tradične kladenie vencov k Pamätníku vzájomnej pospolitosti v najvyššej časti hrebeňa Bielych Karpát. Občanom sa prihovorili zástupcovia štyroch krajov – Zlínskeho, Juhomoravského, Trnavského a Trenčianskeho, ktoré na Javorine hraničia.

Zaplnená lúka nad Holubyho chatou privítala najskôr oficiálnych predstaviteľov, ktorí odštartovali bohatý program. Na javis-

ku sa striedali detské folklórne súbory Štvorlístok z Pobeďima, Handrláček z Kunovic, Spevácky zbor Urban, Slovácky súbor z Kyjova, Mužský spevácky zbor z Kunovic a folklórny súbor Družba z Trenčína. Dobrá nálada vyvrcholila príchodom Banjo Bandu Ivana Mládku. Prijemné slnečné počasie ovlažoval vetrik zo slovenskej strany a aj neznámi ľudia k sebe mali akosi bližšie. Ochotne sa s nami podelili o svoje dojmy. Prezradili, čo ich láka na Javorinu.

Prvým bol 19-ročný Adrián z Moravského Lieskového: „Za starých čias tu na Javorine nebola hranica, bol to jeden celok. Stále to tak vnímame. Všetci si rozumieme a Javorina je bod, kde sa raz do roka všetci stretáme, povieme si svoje, podáme si ruky na znak priateľstva. Vždy sme si pomáhali, máme spoločnú históriu. Do Květnej som chodil na krúžky, dodnes tam chodím na kúpalisko, mám za hranicami viacerých kamarátov a známych.“

Ján (62) z Chocholnej prišiel s manželkou a malými vnukmi. „Chodím na Javorinu každý rok tak štyri, päťkrát. Slávnosti bratstva mám rád, lebo tu stretnem veľa známych a vypočujem si hudbu, ktorú inde nemám šancu počuť. Teraz sme tu navyše

aj s vnukmi, nech sa trochu vybláznia a unavia. Program detských súborov sa im páči. Verím, že im z dnešného dňa niečo zostane v pamäti.“

Michelle Kocurek z amerického Dallasu: „Na Javorine som prvýkrát, je tu úžasne. Krásne hory, české a slovenské piesne, pre mňa je to veľmi inšpiratívne. V Dallase máme súbor, ktorý má v repertoári české piesne. Sú to potomkovia Čechov štvrtej,

možno piatej generácie. Rozprávať už týmto jazykom veľmi nevedia, ale piesne po česky hrdo spievajú. Možno sa sem o rok dostaneme a predstavíme sa účastníkom týchto krásnych slávností,“ zakončila šarmantná žena. Po Javorine ju sprevádzalo populárne české spevácke duo Vašek a Eva, ich dcéra pomáhala Michelle preložiť ťažšie slovné zvraty, ale Američanka sa doká-

zala dohovoriť v jazyku svojich predkov.

Ján Mikláš, 66-ročný, Stará Turá: „Veľmi dobre poznám atmosféru prípravy programu a organizácie akcie. Roky som bol členom prípravného výboru Slávností bratstva. Teší ma, že tento ročník prebieha vo výbornej atmosfére a pohode, dokonca vyšlo aj počasie. To býva pre organizátorov najväčšia neznáma. Čo pre mňa Javorina znamená? Pre nás z pohraničia je to ako pre Japoncov hora Fudži – teda naša hora. Hlavne v tomto kraji je takéto priróvnanie namieste. Príslušníci našich národov sa stretávajú na Javorine oficiálne dvakrát za rok, v lete a v zime. V minulosti spolupracovali fabriky, hasiči, futbalisti, ľudia pracujúci v kultúre. To naďalej pretrváva a všetka česť ľuďom, čo robia túto vzácnu prácu. Výrazu bratia sa teraz trochu bránime, ale naozaj tu ako bratia žijeme.“

Pani Milada z Uherského Hradišťa sa pravidelne vracia na Javorinu. „Stretávam tu veľa známych, nadväzujú sa nové priateľstvá. Priateľstvo nie je samozrejmosť, treba ho živiť a utužovať. Každý účastník sem prichádza s myšlienkou vzdať sa domáceho pohodlia, vyjsť na vrchol hory na hraniciach a zmysluplne stráviť deň v spoločnos-

ti rodiny, kamarátov, známych. Táto tradícia sa tu udržiava vyše 170 rokov rôznymi spôsobmi, ale 25 rokov je to oficiálna aktivita na temene Javoriny. Preto sem rada chodím. Vypočujem si, čo majú nové susedia za hranicami, započúvam sa do ľudových melódií, pozriem si naše tance. Zachovávanie tradičnej kultúry patrí k bohatstvu každého národa.“

Leo Kužela

Ospalý Bezovec, tajomný Tematín

Júl vrcholí, prázdninová sezóna je v plnom prúde. Rozmýšľame, kam nasmerovať ďalší z výletov v trenčianskom regióne. Významnú úlohu zohrávajú tentoraz nostalgické spomienky na časy nedávno-dávne, pionierske. Vtedy Bezovec patril k vychýreným rekreačným strediskám. Letné, no hlavne zimné prázdniny tu trávili celé rodiny, školáci, tínedžeri vrátane nás. My sme sa sem po rokoch vrátili.

TURISTICKÁ POLÍCIA

Stredisko Bezovec je situované v juhovýchodnom cípe nášho kraja v pohorí Považský Inovec. Je vzdialené približne 46 km od mesta Trenčín a pomenované podľa vrchu Bezovec (748 m n. m.). V lokalite je roztrúsených niekoľko chát, počas zimy sú k dispozícii štyri technicky a dve

čiastočne zasnežované zjazdovky. V lete je Bezovec často východiskovým bodom pre výlety, trebárs na zručaninu hradu Tematín.

Inšpirovali sme sa turistickými odporúčaniami a voľba padla na Tematín, a to z Bezovca po modrej turistickej značke. Vybraná trasa po hrebeni zaberie necelú hodinu času a výstup na romantickú zručaninu, ukrytú v zalesnených kopcoch Považského Inovca, ponúka ozajstný turistický zážitok.

Hrad Tematín postavili v nadmorskej výške 564 m, a teda nepatrí k najvyššie položeným hradom Slovenska. Spolu s Trenčianskym, Beckovským a Čachtickým hradom, ktoré tvorili komplex ochrany severozápadných priesmykov Uhorska, patrí k tzv. strážnym hradom Stredného Považia. Práve Tematín je spomedzi zmienovaných pevností od civilizácie najviac vzdialený, a preto tak

trochu tajomný. Častým cieľom návštevníkov hradu je terasa pod najvyššou vežou, z ktorej sa otvára úžasný výhľad. Vzhľadom na umiestenie na vysokom horskom hrebeni bol hrad prakticky nedobytný. Nedostupnosť a veľká vzdialenosť od hlavnej cesty v údolí Váhu sa však preň stala nevýhodou a postupne strácal na význame.

Tematín je verejnosti voľne prístupný, vstupné je dobrovoľné. Pri vstupe do areálu nás víta osadená informačná tabuľa o hradnej histórii a jeho premenách v čase. Na hradnom nádvorí stretávame skupinku mladých ľudí. Z debaty vyplýva, že je súčasťou Projektu Tematín 2017, v ktorom sú nezamestnaní zapojení do záchranu kultúrneho dedičstva s podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Európskeho sociálneho fondu.

Dobrovoľníci a zamestnanci bok po boku pracujú na konzervácii národnej kultúrnej pamiatky. Kopú a murujú, udržiavajú zeleň v areáli a pod vedením autorizovaného archeológa vykonávajú archeologický výskum.

Počasie v strede týždňa nie je práve ideálne, no napriek tomu si Tematín vybralo prekvapivo veľa turistov. Prijemným prekvapením bol prístrešok na nádvorí hradu, kde zamestnanci ponúkali občerstvenie z vlastných zásob za dobrovoľný príspevok. Neboli sme totiž jediní výletníci, ktorých po ceste na Tematín zaskočilo ospalé stredisko Bezovec so zatvorenými prevádzkami napriek rozbehnutým letným prázdninám. Späť sa vraciame po rovnakej turistickej trase, na Bezovci nás totiž čaká auto. Turisti, ktorí zvolia cestu autobusom, môžu z hradu po turistickej trase zostúpiť do obci

Hrádok či Lúka.

Po návrate do „základného tábora“ začína naše ďalšie pátranie. Kde nasýtiť prázdne žalúdky, keďže plecniak sme počas trasy už „vykradli“. Hotel Inovec je jediná otvorená prevádzka. Prvý dojem? Prijemné miesto na odдых po zdolanej túre. A možno aj pre potešenie chuťových pohárikov.

Napriek skromnejšej ponuke výberu jedál nelutujeme. Jedlo je čerstvé a chutne pripravené. Vyskúšali sme slepačí vývar a grilovaný oštiepok s kopou čerstvého zeleninového šalátu. Obsluha ochotná, milá, ústretová, nápojový lístok s veľkým výberom studených i teplých nápojov, čapovaného pívka i niečoho ostrejšieho. Posedieť si možno v reštaurácii, v lobby bare alebo na krytej terase. Tú poslednú možnosť vrelo odporúčame. Čo už môže byť lepšie, ako vychutnať si dobré jedlo či kávičku na čerstvom vzduchu a pri peknom výhľade na okolitú krajinu?

Hotel poskytuje aj ubytovanie v hotelových izbách a apartmánové vilky. Disponuje tiež veľkou kongresovou miestnosťou na organizovanie rôznych spoločenských a firemných akcií. Počas našej návštevy sme zaregistrovali väčšiu skupinku hostí, ktorí si v hoteli užívali firemný teambuil-

ding. Pre náročnejších je určené relaxačné centrum, bazén s protiprúdom, sauny, squashový kurt, exteriérové ihriská či amfiteáter. Podľa informácií od personálu tu pravidelne organizujú rôzne zážitkové podujatia, ako sú zabíjačky, tematické súťaže či tábory pre deti. Naplánovaný je taktiež beh na Tematín na október tohto roka. Keďže výlet na Bezovec viedol cez obec Modrová, cestou späť sme neváhali so zastávkou na „novozélandskej zemi“. Máme na mysli Farmu New Zealand, ktorá podľa dostupných informácií mala ponúknuť zážitok z morského kultúry či lepšie spoznať faunu tejto krajiny. Na farme sme stretli len dva kľokany, tri emu, tri kusy dobytky, stáda oviec a atrapy krokodíla. Na ozajstný exotický zážitok dosť málo, čo trochu pokazilo umelecký dojem z celej lokality. (bafa)

Strava	9/10
Ubytovanie	9/10
Wellness	8/10
Obsluha	9/10
Lokalita	7/10
Celkový dojem	8/10

Populárna Moma pozýva do nášho kraja

Trenčiansky kraj sa pýši množstvom krásnych prírodných zákutí, historických pamiatok, hradov, zámkov, zrúcanín, kúpeľov aj neobjavených miest. Tie najväčšie poklady sa krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región rozhodla predstaviť mladšej generácii spolu s populárnou youtuberkou a vlogerkou Martinou Horňákovou alias Momou.

Moma, ktorá pochádza z Trenčína, počas letných vikendov spoznávala trenčiansky región, navštívila Trenčiansky a Považský hrad, hrady Beckov a Čachtice, očarujúcu Manínsku tiesňavu. Trocha adrenalínu si vyskúšala pri lezení na beckovskú hradnú skalu, v čachtickom podzemí a Pružinskej dúpanej jaskyni. Známa Trenčianka vždy natočila veselé video so svojimi zážitkami a vtipnými poznámkami. „Moma videla najpopulárnejšie miesta určené najmä pre rodiny s deťmi. Vo videách pozývala fanúšikov spoznávať

lokality, ktoré navštívila. Pod heslom Po stopách Momy tak deti počas prázdnin objavovali najzaujímavejšie miesta nášho kraja,“ priblížila Eva Frývaldská, výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región.

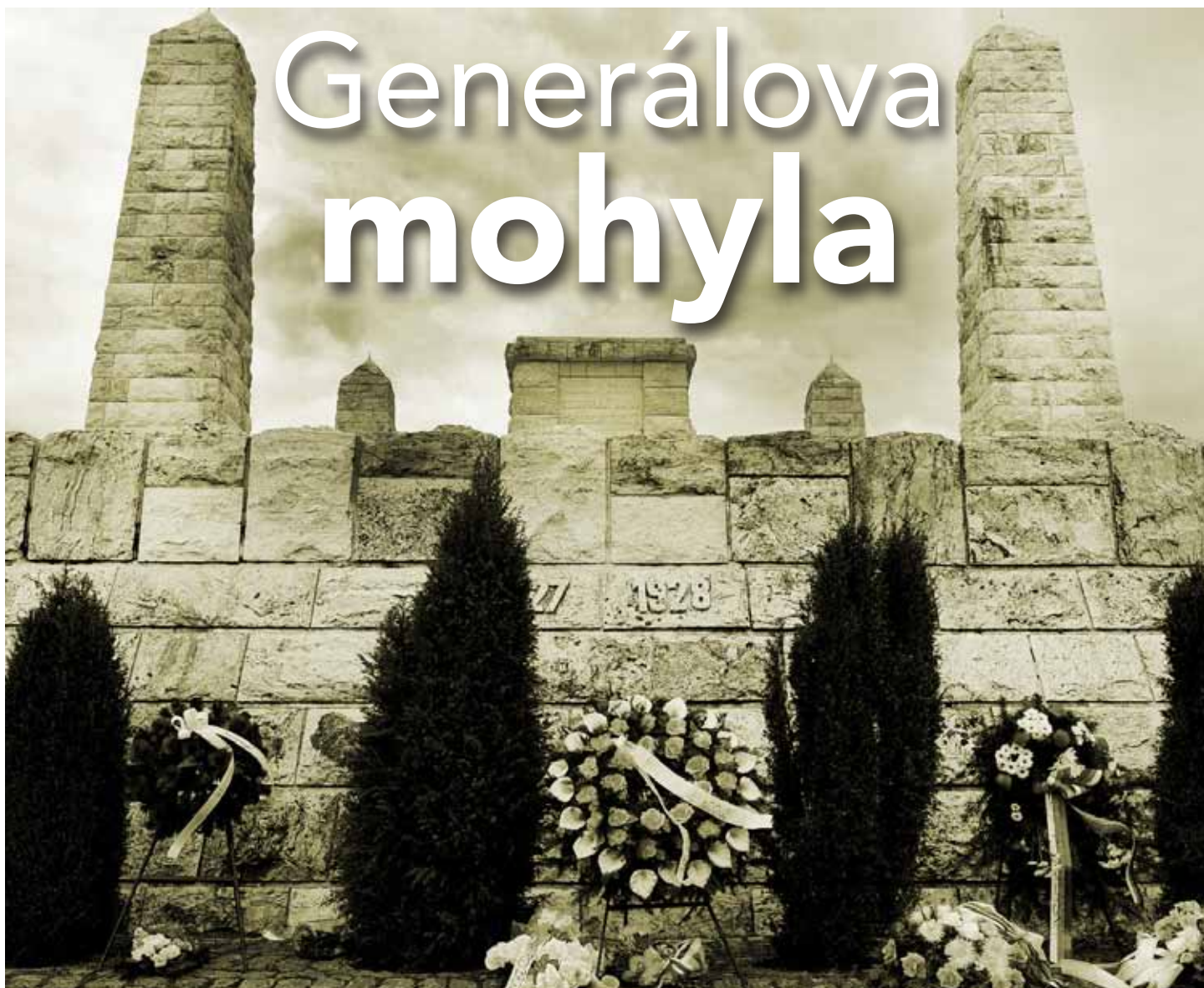
Mladá youtuberka ochutnávala aj regionálnu

gastronomiu, objavovala prírodné krásy či najlepšie miesta na kúpanie v Trenčianskych Tepliciach. Tam si okrem kúpeľov pozrela most slávy a park. Na hornej Nitre nevynechala Bojnický zámok a trochu netradične – z konského sedla – si pozrela aj golfový areál. Spoznávanie kraja završila nočnou prehliadkou Prepoštskej jaskyne vrátane múzea praveku pri svetle horiacich fakiel. „Teším sa, že som počas nakrúcania spoznala množstvo nových a zaujímavých miest, ktoré sa naozaj oplatí navštíviť. Trenčiansky kraj je krásny, budem rada, keď tieto miesta vďaka mojim videám spoznajú aj moji fanúšikovia,“ neskryvala nadšenie youtuberka Moma.

Videá zaujali na sociálnych sieťach tisíce teenagerov. Tí, čo si ich nestihli pozrieť na facebookovej stránke Trenčín región, ich stále môžu vidieť na vlogovom kanáli Momy. Stačí kliknúť a inšpirovať sa zábavnými tipmi na výlet. :-)

(dav)

Generálova mohyla

Bradlo je skalnatý vrch s kamennou mohylou so štyrmi pylónmi, kde sú uložené pozostatky prvého ministra obrany Československej republiky gen. Milana Rastislava Štefánika a jeho druhov – talianskych letcov. Biele kamene svietia doďaleka, ale akoby nazerali do rodnej obce významného Slováka – do Košarísk. Tie sú odtiaľ, ani čoby kameňom dohodil.

NA VRCHOLE KRAJA

S Bradlom som sa prvýkrát stretol v roku 1967, keď sme ako študenti Strednej všeobecnovzdelávacej školy v Trenčíne putovali peši na toto významné miesto. Z hĺbín pamäti sa mi z tohto silného zážitku vynára báseň Martina Braxatorisa-Sládkoviča:

*Na Bradle zádumčivom,
na samom jeho holom končiari,
tam v skale tvrdej, v štrku žlto-sivom,
tam v sladkom chotári,
spí orol-generál,
čo putá rabstva chrabro roztrhal.*

Otázka, prečo práve na Bradle odpočíva veľký syn slovenského národa, nás priviedla do Brezovej pod Bradlom, kde sa v Národnom dome Štefánikovom nachádza Pamätná izba Dušana Samuela Jurkoviča. Jej vedúci Martin Valihora je zároveň vedúcim Útvary kultúry a miestnych tradícií MsÚ Brezová pod Bradlom a človekom, čo ovláda históriu výstavby pamätníka od vzniku prvej myšlienky, cez realizáciu stavby až po súčasnosť. Na jazyk sa tisne otázka, prečo sa pri výstavbe pamätníka realizovala myšlienka rodáka z neďalekej Turej Lúky Dušana Samuela Jurkoviča.

Dušan Jurkovič – otec myšlienky

„Počas prvej svetovej vojny musel Jurkovič ako občan Rakúsko-uhorskej monarchie narukovať,“ začína odvíjať príbeh Martin Valihora. „Ako architekt mal na starosti výstavbu vojenských cintorínov v západnej Haliči. Vybral si okres Žmigrod východne od Krakova a navrhol, vybudoval 42 vojenských cintorínov a pamätníkov. Získal veľké skúsenosti s memoriálovou architektúrou, ktoré

potom využil aj pri návrhu mohyly na Bradle. Jeho originalita spočívala v skutočnosti, že na rozdiel od iných architektov budoval tie cintoríny mimo osídlenia v okolitej prírode a krajine. Vyskúšal si tam, ako citlivo zasadiť architektúru do okolitej krajiny, aj prácu s rôznymi materiálmi. Niektoré cintoríny realizoval z kameňa, iné z dreva, niektoré v kombinácii týchto materiálov. Už v tomto období rozmýšľal o pamätníku obetiam vojny v Brezovej pod Bradlom.“

Pôvodná predstava spočívala vo vybudovaní pamätníka na počesť povstania v roku 1848, hurbanovských bojov, ktorých sa zúčastnila aj Jurkovičova rodina. Vybudovali ho na miestnom cintoríne a stal sa miestom posledného odpočinku Dušana Jurkoviča.

Na základe tejto myšlienky a svojich bohatých skúseností s tvorbou memoriálovej architektúry bol Jurkovič schopný reagovať veľmi rýchlo, keď sa dozvedel o Štefánikovej smrti 4. mája 1919. Bol zároveň presvedčený, že tento výnimočný človek potrebuje aj výnimočné miesto posledného odpočinku. Navrhol preto Bradlo, vrch s nadmorskou výškou 543 metrov, ktorý je ozajstnou dominantou

DUŠAN SAMUEL JURKOVIČ

(*23. august 1868, Turá Lúka

– †21. december 1947, Bratislava)

Stanica lanovky na Lomnickom štíte, Kochovo sanatórium v Bratislave, mohyla generála M. R. Štefánika. To je len zlomok známych stavieb, ktoré vznikli na základe projektu z pera Dušana Jurkoviča.

foto: sk.wikipedia.org

Rodák z Turej Lúky je považovaný za prvého slovenského architekta, ktorého práca presiahla naše hranice. Za Jurkovičov talent platili v celej Európe a nejedna „jeho stavba“ je dnes kultúrnou pamiatkou. V Brne sa snažil vytvoriť ideálne obydľie československého človeka. Vily, nájomné byty aj robotnícke domy. Dušan Jurkovič pracoval moderne a nadčasovo zároveň. A keďže bol blízkym priateľom Milana Rastislava Štefánika, bol to práve Jurkovič, ktorý organizoval kamarátov pohreb a smútočný ceremoniál. Oboch spájala mohyla, a tak práve tu vznikol jeden z vrcholov pamätníkovej tvorby na Slovensku a v strednej Európe vôbec – mohyla generála M. R. Štefánika. Jurkovičovo meno nesie od roku 1964 významné architektonické ocenenie – Cena Dušana Jurkoviča. Rok pred smrťou, v 1920, získal titul národný umelec. A hoci zomrel v Bratislave, jeho pozostatky sú na rodnej zemi, v Brezovej pod Bradlom.

Štefánikovo aj Jurkovičovo rodného kraja. Jurkovič bol presvedčený, že to je výnimočné miesto pre posledný odpočinok národného hrdinu. „Jurkovič prišiel s myšlienkou pohrebu

a výstavby pamätníka aj vďaka tomu, že navrhoval haličské vojnové cintoríny. Navyše bol rodák z tohto kraja a dobre to tu poznal. Vybral vrch nad krajinou, navrhol túto ideu rodine a získal na to súhlas Štefánikových pozostalých, dokonca aj vládnych predstaviteľov. Jurkoviča v máji 1919 poverili prípravou pohrebu Štefánika a talianskych letcov. Čiže on je otcom tejto myšlienky, presvedčil rodinu aj štátne orgány a získal ich súhlas,“ argumentuje Valihora.

Dve rozlúčky s výnimočným Štefánikom

Pohreb naplánoval do dvoch dní a na dve miesta. Prvý deň pohrebu Štefánika a jeho talianskych druhov bol v sobotu 10. mája 1919 v Bratislave – v novom centre Slovenska. Bola to vlastne prvá demonštrácia hodnôt nového štátu. Z areálu posádkovej nemocnice sídliajacej v arcibiskupskom paláci (dnes tu sídli Úrad vlády SR) sa vydal sprievod ulicami mesta na železničnú stanicu. Rakvy Štefánika a talianskych letcov viezli zo všetkými vojenskými poctami na lafetách kanónov, sprevádzala ich čestná stráž legionárov. Za Štefánikom kráčal pedel so žezlom Univerzity Karlovej. Rakvy naložili na vlak, v sobotu večer ich previezli do Brezovej pod Bradlom. Štefánikova rakva bola uložená na noc v evanjelickom kostole, rakvy troch letcov v katolíckom kostole v Brezovej.

V nedeľu 11. mája pokračoval pohreb sprievodom do Košarísk a odtiaľ hore na Bradlo, kde bola pripravená jednoduchá pohrebná výzdoba. Konal sa sedem dní po Štefánikovej smrti. Predtým však poslal Jurkovič na Bradlo vojakov, ktorí pomocou výbušnín vytvorili na mieste mohyly štvorhrob do tvaru kríža. Vo vrchole kríža bola uložená rakva Štefánika, v troch ramenách rakvy talianskych letcov.

Okolo štvorhrobu boli vztýčené štyri pylóny. Mali drevenú kostru, boli potiahnuté čiernou látkou a obložené čečinou. Symbolizovali štyroch mŕtvych. Pohrebu sa zúčastnilo asi 30 000 ľudí, najmä z blízkeho okolia. Zhromaždenie sa stalo najväčšou akciou, kde sa stretli Slováci s národným cieľom. Za bývalej monarchie im niečo také nepovolili.

Dva milióny korún od ľudí

Podľa slov Martina Valihoru mal Jurkovič už pri pohrebe presne premyslenú predstavu

foto: Slovenský národný archív, Osobný fond D. Jurkoviča a <http://film.nfa.cz>

budúcej mohyly. Aj pohrebná výzdoba stála na mieste budúcej mohyly, kde Bradlo vybiehalo do tvaru pyramídy, a objavili sa aj štyri pylóny. Jurkovič krátko po pohrebe predstavil plány budúcej mohyly. Na ich realizáciu však musel čakať dlhých osem rokov. Spôsobila to skutočnosť, že rozpočet na stavbu počítal s celkovou sumou 2 800 000 korún. Jurkovič loboval, kde sa dalo, obchádzal štátne úrady, navštívil i prezidenta Masaryka v Lánoch. Ministerstvo obrany, Památník národného osvobodzenia a prezident Masaryk dali dohromady 800-tisíc korún. Chýbajúce dva milióny sa podujal vyzbierať Spolok pre postavenie mohyly v zbierke od ľudí a trvalo osem rokov, kým sa podarilo tieto financie vyzbierať. Mohyly preto začali budovať až v roku 1927.

„Dušan Jurkovič mohyly navrhol tak, že vnútorné priestory s telesnými pozostatkami sú uzavreté a neprístupné, lebo dbal na pietu k zomrelým. V expozícii máme plány mohyly

aj otvárací model, na ktorom vidieť vnútorné priestory tumby,“ pokračuje Valihora.

Stavba vyrástla obdivuhodne rýchlo, keď sa už pustili do práce. Celé to obrovské dielo má dĺžku 96 metrov a šírku 70 metrov a vybudovali ho za 280 pracovných dní. V kameňolome Dreveník na Spiši ťažili travertín, tam ho aj opracovali na kvádre s presne určenými rozmermi. Každý kameň dostal svoje číslo a železnicou ich vozili do Brezovej pod Bradlom. Pred začiatkom stavby vybudovali na Bradlo cestu, ktorá slúži dodnes. Mohyla je travertínom obložená len zvonku, jadrá pylónov i oporné múry terás sú z liateho betónu, čo veľmi urýchlilo prácu. Stavbári mali k dispozícii iba jedno nákladné auto, materiál pomáhali vozit' aj furmani z okolia. Z dnešného otoča viedli k mohyle koľajnice pozemnej lanovky, ktorou dostávali materiál na stavbu.

Pamätník prežil aj normalizáciu

Dušan Jurkovič mal v hlave ešte jeden pro-

GEN. PhDr. MILAN RASTISLAV ŠTEFÁNIK

(*21. júl 1880, Košariská – † 4. máj 1919, Ivanka pri Dunaji)

Politik, diplomat, astronaut, vojenský pilot. Kľúčová osoba pri zakladaní Československej republiky. Generál Milan Rastislav Štefánik sa narodil 21. júla 1880 v Košariskách. Štúdi-

foto: sk.wikipedia.org

um, ale aj vojenská a diplomatická kariéra ho však zaviedli na mnohé svetové miesta. Bol členom a neskôr predsedom spolku Detvan, kde ostro vystupoval proti maďarizácii na Slovensku, ale kritizoval aj pasivitu slovenských politikov. Po vzniku vytúženej Československej republiky sa stal jej prvým ministrom vojny. Predpokladal, že nastane „europeizácia,“ teda harmónia národov v Európe. Smrť si ho našla 4. mája 1919 v Ivanke pri Dunaji. Cestou domov, tesne pred prístátím, sa jeho lietadlo za neobjasnených okolností zrútilo. Pochovaný je v mohyle na Bradle. Rok čo rok sa tu stretávajú tisíce ľudí, aby si uttili jeho pamiatku. Štefánikovo meno však nesú aj mnohé školy, námestia či ulice. Na jeho počesť bolo pomenované aj bratislavské letisko, akadémia ozbrojených síl SR, ale aj štátne vyznamenanie Kríž Milana Rastislava Štefánika.

jekt. Chcel pristavať k mohyle dve terasy, ktoré by slúžili ako pamätník letcom, padlým v druhej svetovej vojne. Západný odboj sa pomaly začal zaznávať a táto myšlienka sa nikdy neuskutočnila.

Socialistický režim sa nestaral o údržbu tohto pietneho miesta, a preto mohyla nebola udržiavaná. Jej veľká obnova sa uskutočnila po roku 1989 a bolo treba vymeniť 30 % travertínu.

„Pri mohyle sa konali spomienkové oslavy, ktoré utlmila vojna, a pre minulý režim Štefánik nebol hrdinom. Ľudia sa začali na Bradle opäť schádzať koncom šesťdesiatych rokov minulého storočia, ale nástup „normalizačného procesu“ tradíciu prerušil. Až po roku 1989 sa naplno obnovila tradícia májových stretnutí na Bradle,“ ukončil pútavé rozprávanie Martin Valihora.

Expozícia Pamätnej izby Dušana Jurkoviča v Brezovej pod Bradlom ponúka na malom priestore množstvo dokumentov i trojrozmerných predmetov, podporených odborným výkladom a neopakovateľným osobným vkladom jej vedúceho. Rozhodne sa ju oplatí navštíviť a stráviť chvíle so spomienkou na osobnosti, rodákov z tohto krásneho kraja.

Do bojnickej nemocnice pribudne CT prístroj

Pacienti zo spádovej oblasti horná Nitra budú už o niekoľko týždňov využívať nové „cétečko“ v nových priestoroch CT pracoviska Nemocnice s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach. To vyrastie v nevyužitých priestoroch bývalého rehabilitačného oddelenia. Vybudovanie pokryje zo svojho rozpočtu Trenčiansky samosprávny kraj. Stavebné úpravy nového CT pracoviska budú stáť

župu viac ako 360-tisíc eur. Investícia do pracoviska však nie je jediná. Najväčší poskytovateľ zdravotnej starostlivosti na hornej Nitre bude v nových priestoroch využívať aj nový CT prístroj. Aj tento nákup pre bojnickej nemocnicu uhradí jej zriaďovateľ – samosprávny kraj. Jeho hodnota je viac ako 670-tisíc eur. Riaditeľ Ivan Gašparovič ozrejmil pozitívny vplyv ako na pacientov, tak aj na samotnú prácu

lekárov. „Výška radiácie na pacienta sa zníži o polovicu, tým pádom kvalita zobrazovania bude lepšia a ožiarenie pacienta bude menšie.“ Zároveň doplnil, že nemocnica bude na vyšetrenia využívať dva CT prístroje. V prípade poruchy bude vždy jeden prístroj k dispozícii a pacienti nebudú musieť cestovať za vyšetrením do vzdialených miest.

(jab)

Elektromobily už majú kde „natankovať“

Zaparkovať, nakúpiť či dať si kávu a medzitým si nabiť auto. To, čo sa kedysi zdalo ako sci-fi, sa dnes stáva realitou. Na slovenských cestách sa objavuje stále viac elektromobilov, ktoré namiesto čerpacích hľadajú rýchlonabíjacie stanice.

Prvý z troch už vybudovala aj Trenčianska zelená župa. Je to jedna zo súčastí zelených projektov, ktoré majú prispieť k lepšiemu životnému prostrediu. Univerzálna rýchlonabíjačka stojí v centre Považskej Bystrice na parkovisku pri nákupnom centre. „Nabíjacia stanica má všetky typy konektorov, ktoré dokážu pokryť všetky typy elektromobilov. Stanica je verejne prístupná pre všetkých motoristov, ktorí jazdia vozidlom na elektrický pohon,“ konkretizoval manažér

projektu Zelená župa Martin Maciček.

Na chod nabíjačky dohliada Správa ciest TSK a v jej réžii bude aj spolplatnenie „elektrotankovania“. Po Považskej Bystrici kraj sprístupní rýchlonabíjačky v Prievidzi aj v Starej Turej. Jedna takáto stanica

vychádza na 30-tisíc eur, zaujímavé je však aj ďalšie číslo. Sto kilometrov, ktoré prejdete elektrickým autom, vás môže vyjsť len na 2 eurá. Taxikári zaň zase nemusia platiť daň z motorových vozidiel. „Vybudovaním elektronabíjačiek chceme motoristov povzbudiť k využívaniu elektromobilov a zabezpečiť, aby si vozidlo mohli pohodlne dobiť,“ vysvetlil predseda TSK Jaroslav Baška budovanie siete nabíjačiek v kraji.

Úrad TSK pritom už na začiatku roka 2017 zaobstaral pre služobné účely zamestnancov štyri elektromobily. Ako dodal trenčiansky župan, „za posledné dva roky vzrástol na Slovensku počet áut novej generácie 3 a pol násobne, čo z elektromobily robí nezvratný proces.“

(rev)

Prvý októbrový pondelok dvere dokorán

Chill-out zóna Trenčín región oživí budovu plnú úradníkov.

Práve v srdci diania Trenčianskeho samosprávneho kraja sa už po štvrtýkrát verejnosti predstaví Úrad TSK počas Dňa otvorených dverí. Chýbať nebude ani krajská organizácia cestovného ruchu, ktorá v spomínanej chill-out zóne premietne návštevníkom videá o top destináciách v našom kraji. Sledovať tu môžete aj vlogy a tipy na výlety populárnej youtuberky Momy. Tešiť sa môžete na množstvo kultúrnych vystúpení, koncertov (napr. kapela Dríst), workshopy, tvorivé aktivity a súťaže v enviro duchu. Na vlastné oči tu spoznáte fungovanie samosprávy, ale aj ľudí, ktorí pre ňu pracujú. V jeden deň zažijete

pod jednou strechou gastronomické aj estetické dobrodružstvo v podaní stredoškôľakov, objavíte krásu ľudí so zdravotným hendikepom či šikovnosť zdravotníkov z krajských nemocníc. „Stretneme sa 2. októbra

2017 v čase od 9.00 do 16.00 h na DOD. Spoločne pokrstíme pexeso, zacvičíme jogu a možno stretneme aj Hurbana,“ dopĺňa pozvánku Veronika Rezáková z komunikačného oddelenia TSK.

(red)

Bezpečnejšia Skalka

Veľká Skalka, najstaršie pútnické miesto na Slovensku, bude o niečo bezpečnejšie. Množstvo pútnikov, ktorí vystúpia z autobusu alebo tu zaparkujú, musí prechádzať cez frekventovanú cestu.

Bezpečnosť pod kláštorom zvýšia dve nové autobusové zastávky a vznikne tu aj osvetlený priechod pre chodcov. Na projekte spolupracuje krajská správa ciest, TSK a rímskokatolícka cirkev. Okrem púte je Skalka už desať rokov miestom umeleckého sympózia Ora et Ars. Maliari, sochári či spisovatelia tu celý týždeň tvoria na tému tohto čarovného miesta. Vernisáž s ich dielami prichádza obdivovať množstvo ľudí z blízkeho aj ďalekého okolia.

Jedinečné podujatie na jedinečnom mieste si budú môcť pohodlnejšie vychutnať aj cyklisti, keďže Skalka bude jednou zo zastávok na novovybudovanej cyklotrase, ktorá spojí Trenčiansky hrad s hradom Brumov.

(rev)

Opravy mostov ovplyvnia dopravu

Diagnostika cestných mostov v našom kraji ukázala, že nosné konštrukcie troch mostov nie sú v dobrom stave. Na jeseň sa tak začne s ich rekonštrukciou v Skačanoch (okr. Partizánske), Porube (okr. Prievidza) a v Čachticiach (okr. Nové Mesto n./V.).

Rekonštrukcia sa týka najmä spomínanej nosnej konštrukcie, ale aj bezpečnostných prvkov či kvality vozovky. Most v Skačanoch budú opravovať v dvoch etapách, cestu čiastočne uzatvoria a doprava bude usmernená asi pol roka. Hoci len tri mesiace, zato úplne neprejazdný bude most v Porube. Stavba tu zasiahne aj do cesty v dĺžke necelých 50 metrov, a tak musia vodiči sledovať smerové tabule.

Rovnako dlho sa bude pracovať aj na moste v Čachticiach. Pre nefunkčné zábradlie sa teraz po ňom nemôžu pohybovať chodci. Modernizácia všetkých troch mostov bude stáť rozpočet kraja viac ako 630-tisíc eur.

(kul)

fot. Michal Dobias

Knižná búdka

Vo vestibule bojnickej nemocnice nájdete historickú telefónnu búdku.

Okrem jej výraznej červenej farby vás prekvapí to, čo v nej nájdete. Okrem telefónu sú tam dve stovky kníh. Občianske združenie Spolu sme Prievidza rozšírilo svoj projekt verejnej knižnice z nákupného centra práve do najväčšej hornonitrianskej nemocnice. „Za rok pôsobenia verejnej knižnice nám obyvatelia regiónu darovali 6-tisíc kníh, ktoré doma nečítali alebo ich nepotrebovali. Na druhej strane si obyvatelia z telefónnej búdky zobrali takmer 4-tisíc kníh,“ uviedol predseda združenia Michal Dobias. Knihy si môžu požičať pacienti, ktorí sú v nemocnici na vyšetrení, sú tu hospitalizovaní, ale aj ich návštevy. Koho rozčítaná kniha zaujme a rád by si ju dočítal, pokojne si ju môže zobrať domov. V knižnej búdke nájdete literatúru rôznych žánrov, takže každý si v nej nájde to svoje. Aby sa predišlo ďalšiemu predaju či zneužitiu kníh, občianske združenie Spolu sme Prievidza ich opečiatkovalo logom projektu. V telefónnej búdke nájdete okrem kníh aj telefónny automat. Nedovoláte sa z neho síce nikomu, ale vhodným mincí doň môžete podporiť projekt na záchranu kníh.

(jab)

Vážska cyklotrasa prepojí tri kraje

Bicyklom na výlet aj do práce. Relax, šport, ale aj dopravný prostriedok. Bicykle zažívajú doslova „boom“ a ľudia sa dožadujú nových cyklotrás.

V týchto dňoch sa začína budovať jeden z hlavných ťahov Trenčianskeho kraja – Vážska cyklotrasa, ktorá má cyklisticky prepojiť Trnavský, Trenčiansky a Žilinský kraj. Nadväzuje na existujúce trasy a zároveň bude východiskovým bodom pre nové. Hlavná cyklistická tepna je medzi Hornou Stredou (teda hranicou s Trnavským krajom) a Považskou Bystricou a následne hranicou so Žilinským krajom rozdelená na osem etáp.

Prvú začína budovať vysúťažená firma STRABAG. Úsek Horná Streda – Nové Mesto nad Váhom by mala zvládnuť za necelé štyri

mesiace. „Ihneď nastupujeme na vytýčenie stavby a podzemných sietí. Kapacitne sme sa pripravili a pokiaľ nenastanú komplikácie pri samotnom vytýčení, termíny by sme mali dodržať,“ povedal niekoľko minút po podpise zmluvy konateľ stavebnej firmy Branislav Lukáč. Prvá časť Vážskej cyklomagistrály bude mať necelých 13,5 kilometra a župný rozpočet bude stáť 3,7 milióna eur. Momentálne prebieha súťaž na zhotoviteľa druhej časti cyklistickej tepny Púchov – kúpele Nimnica, pričom aj táto bude financovaná z rozpočtu kraja.

Pri stavbe ďalších úsekov chce Trenčiansky samosprávny kraj využiť možnosť financovania z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Na právoplatné územné rozhod-

nutie ešte v tomto roku čakajú dve etapy, Nové Mesto nad Váhom – Trenčín a Považská Bystrica – hranica so Žilinským krajom. „Vysúťažené firmy pritom musia zabezpečiť projekt, stavebné povolenie, kolaudáciu aj odovzdanie celej stavby,“ priblížil podmienky a spôsob budovania cyklotrás predseda TSK Jaroslav Baška. Zároveň dodal, že stavbu Vážskej cyklotrasy ako celku ovplyvňuje aj modernizácia železnice. Najmä v úseku Púchov – Považská Bystrica, keďže cesta povedie vedľa starej železnice cez Milochovo.

Vážska cyklotrasa bude mať naprieč krajom 100 kilometrov a pretínať 34 katastrov miest a obcí. Väčšina z nej povedie po ochranných hrádzach starého koryta Váhu. (kul)

Autobusy spojili sily

Trenčín má pred sebou prvý krok k integrovanému dopravnému systému, teda zjednoteniu verejnej hromadnej dopravy.

V krajskom meste na zastávkach červených autobusov MHD budú zastavovať aj modré, teda prímestské autobusy. Na ktorýkoľvek z nich cestujúci nastúpi, zaplatí rovnakú sumu, teda cestovné vo výške mestskej hromadnej dopravy. „Aj doteraz bolo možné využiť modrý autobus na území krajského mesta, ibaže tarifa na takomto úseku bola vyššia než cena cestovného lístka MHD. Práve na zjednotení tejto ceny sa dohodli mesto

s VÚC a cena cestovného v modrých autobusoch klesla na úroveň ceny MHD Trenčín. Ľudia už dnes nemusia rozmýšľať nad tým, či nastúpia do modrého, či do červeného autobusu na rovnakej trase. V oboch cestujú za jednotnú cenu a v oboch môžu použiť pri platbe rovnakú dopravnú kartu,“ vysvetlila Ivana Strelcová, hovorkyňa SAD Trenčín, prevádzkovateľa mestskej aj prímestskej dopravy v krajskom meste.

Zároveň upozorňuje na malý rozdiel v používaní dopravnej karty. Kým v červených autobusoch MHD sú čítačky pri všetkých dve-

rách, v modrých len pri vodičovi, preto treba nastupovať prednými dverami. Tento spôsob prepravy potrvá do konca kalendárneho roka, kedy sa vyhodnotí. V prípade, že sa v niektorom zo spojov prímestskej dopravy preukáže nárast počtu cestujúcich o viac ako 60, mesto na danej trase zriadi linku mestskej hromadnej dopravy. Možnosť nastúpiť do ktoréhokoľvek autobusu v Trenčíne za jednotnú cenu uvítajú najmä obyvatelia mestských častí. Poslanec mestského aj krajského zastupiteľstva Tomáš Vaňo hodnotí tento krok veľmi pozitívne. V okrajových častiach mesta jazdí totiž podstatne viac prímestských ako mestských autobusov. Miestni ich však nechceli využívať pre rozdielne ceny. „Vyjadрили sa, že pokiaľ bude cena za prímestský autobus taká ako v MHD, nastúpia aj do modrého autobusu,“ doplnil Vaňo.

Zjednotenie cien v Trenčíne je druhým krokom k Integrovanej doprave. „Prvým bolo Memorandum o spolupráci vo verejnej osobnej doprave medzi Trenčianskou a Žilinskou župou pred dvomi rokmi. Ďalší model, ktorý by do integrovanej prepravy mohol vstúpiť, je železnica,“ dodal na záver Jaroslav Pleva, šéf odboru dopravy TSK. (rev)

Kam v našom kraji?

september - október 2017

Termín: stála expozícia

Názov: Miloš Alexander Bazovský

Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne

Web: www.gmab.sk

Anotácia: Súbor diel jedného z najvýznamnejších slovenských umelcov obsahuje výber známych i málo vystavovaných autorových prác – olejomalby, gvaše, tempery a kresby.

Termín: 29. apríl – 24. september 2017

Názov: Bojnícke kultúrne leto 2017

Miesto konania: Bojnice

Web: www.kcbojnice.sk

Termín: 14. júl – 9. september 2017

Názov: Novodubnické kultúrne leto

Miesto konania: Nová Dubnica

Web: www.novadubnica.eu

Termín: 22. august – 22. september 2017

Názov: Ján Balaj – Portrét krajiny

Miesto konania: výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja

Web: www.tnos.sk

Termín: 31. august – 2. september 2017

Názov: Kinobus 2017

Miesto konania: Kino Panorex, Nová Dubnica

Web: www.novadubnica.eu

Anotácia: Prehliadka filmov na unikátnom panoramatickom plátne v Kine Panorex v Novej Dubnici nad Váhom.

Termín: september 2017

Názov: Výstava fotografií ASTRONÓMIA

Miesto konania: Považské osvetové stredisko

Web: www.pospb.sk

Termín: 1. september 2017

Názov: Koncert Korben Dallas

Miesto konania: Nádvorie Dubnického kaštieľa

Web: www.dubnickkastiel.sk, www.kastiel.dubnica.eu

Termín: 1. september 2017

Názov: Divadielko Galéria Nové Mesto nad Váhom

Miesto konania: Hrad Beckov

Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 1. – 2. september 2017

Názov: Banický jarmok v Handlovej 2017

Miesto konania: Handlova

Web: www.handlova.sk

Termín: 1. – 2. september 2017

Názov: Deň obce pri príležitosti 680. výročia prvej

písomnej zmienky o obci

Miesto konania: Bzince pod Javorinou

Web: www.tnos.sk

Termín: 2. september 2017

Názov: Koncert – Kollárovci

Miesto konania: Reštaurácia Meridiana Bojnice

Web: www.meridianabojnice.sk

Termín: 2. september 2017 od 8.00 h do 12.00 h

Názov: Farmársky jarmok

Miesto konania: Hviezdová ulica, Trenčín (pred synagógou)

Web: www.visittrencin.sk

Anotácia: O 10.30 h zahrá DH Kamarádi – kamaráti muzikanti z česko-slovenských hraníc.

Termín: 2. september 2017 o 16.00 h

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: História vlakov a vlakové stanice

Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín, Mierové nám. 9

Web: www.visittrencin.sk

Termín: 2. september 2017

Názov: Teplické mechy

Miesto konania: Amfiteáter ZŠ Andreja Bagara, Trenčianske Teplice

Web: www.visit-teplice.com

Anotácia: 2. ročník prehliadky vynikajúcich heligonkárov a gajdošov v priestoroch teplického amfiteátra.

Termín: 2. september 2017

Názov: Považskobystrický motocykel

Miesto konania: Pešia zóna pri kine Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 2. september 2017

Názov: Hunty Fest 2017

Miesto konania: Hunty Fish, Lednické Rovne

Web: www.huntyfish.sk

Anotácia: Hunty Fest bude v znamení dobrej hudby, grilovaných špeciálov a hlavne super zábavy.

Termín: 2. september 2017

Názov: Pálffyho Laura 2017 v Handlovej

Miesto konania: Námestie baníkov, Handlova

Web: www.handlova.sk

Anotácia: Alegorický sprievod mestom Handlova.

Termín: 2. september 2017

Názov: Rugged Race Extreme 2017

Miesto konania: Ski Land Stará Myjava

Web: www.rugged.sk

Termín: 2. september 2017

Názov: Sokoliari Falconarii

Miesto konania: Hrad Beckov

Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 4. – 30. september 2017

Názov: Výtvarné spektrum Trenčianskeho kraja

Miesto konania: Trenčiansky hrad – Kasáreň

Web: www.muzeumtn.sk

8. september 2017

Narodeninové mesto

Námestie SNP v Partizánskom bude 8. septembra patriť narodeninovým oslavám. Okresné mesto, bývalá Baťovka, si pripomenie už 79 rokov od svojho založenia. „Podujatie Narodeninové mesto sa oslavuje už od roku 2013, kedy sme si pripomenuli okrúhle 75. výročie založenia nášho mesta. Partizánske je najmladším mestom prvej Československej republiky,“ povedal primátor mesta Jozef Božík. Kultúrny program v centre mesta odštartuje o 16.00, najväčším headlinerom bude populárna kapela HEX, no predstaví sa aj domáca skupina PJUR a ďalší hudobní interpreti. Oslavy v Partizánskom vyvrcholia ohňostrojom.

Termín: 5. september 2017

Názov: Gizka spieva, radí a varí

Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica

Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 5. september 2017

Názov: Workshop Vráťme sa dopredu: Post Moderna

Miesto konania: RKC v Prievidzi

Web: www.rkcpd.sk

Termín: 8. – 9. september 2017

Názov: Pri Trenčianskej bráne

Miesto konania: pódium pred Domom armády

Web: www.visittrencin.sk

Anotácia: 31. ročník mestského festivalu ľudovej zábavy a kultúry ponúkne bohatý program, v ktorom sa predstavia Adam Ďurica, Vidiek, Cellmates, Balkansambel, Cirkus Vintage (Cirkus-kus a Funny Fellows), DH Straňanka a deti zo ZUŠ K. Pádivého v Trenčíne.

Termín: 8. – 10. september 2017

Názov: Oslavy pri príležitosti 685. výročia prvej písomnej zmienky o obci

Miesto konania: Omšenie

Web: www.tnos.sk

Termín: 8. – 10. september 2017

Názov: Banický jarmok, Prievidza 2017

Miesto konania: Námestie J. C. Hronského, Prievidza

Web: www.prievidza.sk, www.kasspd.sk

1. – 3. september 2017 Lieskovský filmový festival

Prvý ročník podujatia Lieskovský filmový víkend nadväzuje na úspešnú trojicu minuloročných filmových premietaní v Moravskom Lieskovom. Tentoraz však pôjde už o trojdňový festival. Ten okrem projekcií pod hviezdou oblohou prinesie filmovým nadšencom aj množstvo sprievodných podujatí. „Sprievodný program i filmy sú venované téme Rozvoj a rozvíjať budete môcť v prenesenom slova zmysle najmä svojho ducha. Návštevníkov čaká prednáška o fotografovaní, filmový kvíz o hodnotné ceny, koncert, workshop a tvorivá dielňa pre deti, možnosť zahrať si kolky, vyskúšať virtuálnu realitu, občerstviť sa či nakúpiť na blšom trhu,“ informoval organizátor Peter Gašparík. Vo filmovom programe si príde na svoje skutočne každý, návštevníci festivalu sa môžu tešiť na britský športový film, českú komédiu, slovenský horor i animované filmy pre najmenšie publikum. Podujatie sa uskutoční počas predĺženého víkendu na troch rôznych miestach v obci, v prípade nepriaznivého počasia je pripravená aj jeho „mokrá verzia“.

Termín: 9. september 2017

Názov: Teplická päťdesiatka
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 9. september 2017

Názov: Domanižský jarmok
Miesto konania: Domaniža, námestie
Web: www.pospb.sk

Termín: 9. september 2017 o 19.00 h

Názov: Bella (a) cappella
Miesto konania: Evanjelický kostol v Trenčíne
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Spirituálny koncert, účinkujúci: vzácny hosť z USA – Lee Andrew Davison, vokálna skupina VOX a detský spevácky zbor Vážky z Trenčína. Vstupenky KIC Trenčín.

Termín: 9. september 2017

Názov: Večer filmovej a populárnej hudby
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 9. september 2017

Názov: Električkou na súťaž vo varení guláša
Miesto konania: Trenčianske Teplice – Trenčianska Teplá
Web: www.trez.sk

Termín: 9. september 2017

Názov: Dni sliviek
Miesto konania: Gazdovský dvor – Turá Lúka
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 9. september 2017

Názov: Meč Matúša Čáka Trenčianskeho
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Na pretekárov čaká päť náročných testov sily. Dvíhanie 140-kilogramovej klady, mŕtve ťahy s osobným automobilom, prenášanie 150-kilového meča a páru 150-kilových kufrov, prevracanie pneumatiky o váhe 600 kilogramov či prehadzovanie 150-kilogramovej gule.

Termín: 9. september 2017

Názov: Nárek ticha
Miesto konania: Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Výnimočné spracovanie príbehu na pozadí jednej z najtemnejších udalostí našej histórie.

Termín: 10. september 2017

Názov: 140. výročie založenia Dobrovoľného hasičského zboru Trenčianske Teplice
Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice
Web: www.trez.sk

Termín: 10. september 2017

Názov: Kultúrne leto: Maroš Bango
Miesto konania: Mestský park, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 10. september 2017

Názov: Počuli sme vrúcny hlas
Miesto konania: Kostol sv. Cyrila a Metoda v Lehote pod Vtáčnikom
Web: www.rkcpd.sk

22. – 23. september 2017 Trenčín mesto módy

Trenčín sa mohol dlhé roky pyšiť prezývkou mesto módy. Mohla za to silná tradícia odevného a textilného priemyslu, ale aj módna prehliadka, ktorú tu organizovali a ktorá patrila medzi najvýznamnejšie veľtrhy v rámci Československa. Teraz sa po niekoľko-ročnej odmlke opäť vráti na trenčianske výstaviisko. „Bude to kontraktčno-predajná výstava, ktorej súčasťou bude aj veľký sprievodný program, módné prehliadky, workshopy, prednášky či hudobné vystúpenia,“ povedala riaditeľka výstavy Jana Jankovičová. V rámci podujatia dostanú priestor slovenskí aj českí výrobcovia odevov, doplnkov, obuvi, bižutérie či plaviek. Predstavia sa taktiež módni návrhári, hand made výrobcovia a chýbať nebude ani samostatný svadobný veľtrh. „V rámci výstavy Trenčín mesto módy ideme robiť aj galavečer s vyhlásením Zlatej Fatimy a Top dizajnéra roka – predtým to bol Mladý módný tvorca,“ doplnila Jankovičová.

28. – 30. september 2017 Horomil Fest

V závere septembra si v povazskobystrickom kine Mier prídu na svoje všetci milovníci hôr a cestovania. V poradí deviaty ročník Horomilfestu prinesie opäť kvalitné snímky aj zaujímavých hostí. „Jedným z vrcholov festivalu bude určite vystúpenie horolezca Petra Háhora. Ako prvý Slovák dokončil Korunu Himaláji, čiže vystúpil na všetkých 14 osemtisícovkách. Dokonca ako prvý človek na svete stál na vrchole Annapurny dvakrát,“ uviedol organizátor a zakladateľ festivalu Martin Holeš. Ďalším zaujímavým hosťom bude Jozef Metelka, viacnásobný paralympijský víťaz, ktorý jazdí na bicykli. V rámci festivalu sa predstaví aj jeden z autorov filmu Nesmrteľný les, o živote na vysokohorských chatách zase prídu porozprávať miestni chatári. Festivalu bude už v stredu 27. septembra predchádzať vernisáž fotiek autora Jozefa Sádeckého. V nedeľu 1. októbra bude zase otvorená niektorá z jaskýň v okolí Považskej Bystrice. Sprievodcovskú činnosť bude zastrešovať jaskyniarsky klub Spelostážov.

Termín: 11. – 14. september 2017

Názov: Varenie slivkového lekváru
Miesto konania: Gazdovský dvor – Turá Lúka
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 12. september 2017

Názov: Muzikál František z Assisi
Miesto konania: Dom kultúry, Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 13. september 2017

Názov: Spievankovo
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 15. – 17. september 2017

Názov: Novomestský jarmok 2017
Miesto konania: Nové Mesto nad Váhom
Web: www.nove-mesto.sk

Termín: 15. – 17. september 2017

Názov: Prievidzské zborové dielne
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 16. september 2017

Názov: Farmárske trhy
Miesto konania: Myjava
Web: www.myjava.sk, www.ctkmyjava.sk

Termín: 16. september 2017

Názov: Burčiakový jarmok

Miesto konania: Kúpeľné námestie, Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 16. september 2017

Názov: MňamFest
Miesto konania: Námestie L. Štúra, parkovisko pred nemocnicou, Bánovce nad Bebravou
Web: www.mnamfest.sk

Termín: 17. september 2017

Názov: 17. Stupnianský hodový jarmok
Miesto konania: Stupné, amfiteáter, Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie
Web: www.pospb.sk

Termín: 21. september – 12. november 2017

Názov: Výstava – Ilona Németh / Gabriela Zigová
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 21. september – 23. september 2017

Názov: HALA – festival súčasného umenia
Miesto konania: centrum mesta Trenčín
Web: www.halasympozium.sk

Termín: 22. september 2017 o 19.00 h

Názov: Koncert hudobnej skupiny Progres
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 22. september 2017

Názov: 22. Považskobystrický jarmok
Miesto konania: pred MsÚ /CMZ/ pri kine Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk, www.povazska-bystrica.sk

Termín: 23. september 2017

Názov: Festival dobových chutí
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk
Anotácia: Návštevníci hradu budú mať možnosť zoznámiť sa s dobovými kuchyňami a ochutnať jedlá našich predkov.

Termín: 23. – 24. september 2017

Názov: Tekvicový festival – SHS Rád svätého Galahada
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 23. – 24. september 2017

Názov: Oslavy pri príležitosti 620. výročia prvej písomnej zmienky o obci
Miesto konania: Zemianske Podhradie
Web: www.tnos.sk

Termín: 27. september – 18. október 2017

Názov: Výstava fotografií fotoklubu Rokoš
Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 29. september 2017 o 17.00 h

Názov: Spevy a tance
Miesto konania: Kino Hviezda, Trenčín
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Večerný program Senior klubu Družba a ich hostí

Termín: 29. september – 6. október 2017

Názov: Výstava obrazov Slovensko očami ruských výtvarníkov
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk

Termín: 29. september 2017

Názov: Ešte dúšok leta
Miesto konania: Prievidza
Web: www.rkcpd.sk
Hostia: hudobné skupiny Billy Barman; KapelLLka; Webers.

Termín: september – október 2017

Názov: Výstava fotografií HOROMIL FEST 2017
Miesto konania: Považská Bystrica, kino Mier
Web: www.pospb.sk

Termín: október 2017

Názov: Retro výstava MADE IN CZECHOSLOVAKIA
Miesto konania: Považské osvetové stredisko
Web: www.pospb.sk

Foto: www.tnos.sk

Autor krížovky: Juraj Mitošinka	skratka televízie	solmizačná slabika	Ilona (dom.)	akým spôsobom	rad vecí rovnakého druhu	Zlatica (dom.)	menoval sa	znižený tón A	výbežok pevniny do mora	Pomôcky: kopra, pinetka, lodén	trepaním stras	mužské meno	peňažný základ (zastar.)	1. časť tajničky	horský pasienok v Alpách	
často trasím										stredomorský listnatý strom						
2. časť tajničky										kresal vzorec fluoridu draselného						
Pomôcky: koral, YA, alm, fenig	Imrich (dom.)	morský živočích						skrótum, po česky jadrá kokosov								
		3. časť tajničky														
Izabela (dom.)				ináč oraním dostala do zeme					stolina marky štiepec, pineta						čítovo pohlo (kniž.)	
rímske číslo 1005			zaklep jasal (kniž.)							vládni veľmi tvrdý nerast						
hospodárska rastlina					rôsol zápis do verejných kníh						plemeno hrubšia vlnená látka					
vyvolaj priaznivý ohlas (kniž.)						mužské meno keď							značka tália noviny, časopisy			
	Terézia (dom.) obyvateľ Ruska						lietadlo (hovor.) otec (hovor.)					Teodor (dom.) vyvaluje oči				
vodná víla							tu dolu (bás.) znižený tón E							značka pre skot	označenie lietadiel Afganistanu	
ubrala (zastar.)						4. časť tajničky										
súhra, harmónia						obyvateľka osady										

Krížovka

V krížovke je ukrytá pranostika

NAJBLIŽŠIE ČÍSLO
prinesie

Zaujalo nás

Navštívili sme tajomnú dolinu v kraji

Turistická polícia

Na ktorú chatu sa vyberieme tentoraz?

Otestujte si vedomosti o púchovskom okrese

1. Železničná trať Púchov – Lúky – Horní Lideč tento rok oslavuje
a. 60 rokov od svojho otvorenia
b. 70 rokov od svojho otvorenia
c. 80 rokov od svojho otvorenia

2. Kto je autorom dvojice kníh o Ladislavovi Škultéty-Gáabrišovi?
a. Janko Matuška
b. Ján Martiška
c. Jozef Nižňanský

3. Liečivú vodu v Nimnici objavili
a. Počas výstavby železnice
b. Počas výstavby Nosickej priehrady
c. Počas rekonštrukcie miestnej komunikácie

4. S púchovským okresom sa spája aj osobnosť Jána Amosa Komenského. Aká bola jeho prezývka?
a. Učiteľ národov
b. Veľká ozdoba Uhorska
c. Večný študent

5. Ako sa nazýva najvyššie miesto – pozorovateľňa na hrade Lednica?
a. Vrana
b. Čajka
c. Straka

Správne odpovede: 1/c, 2/b, 3/b, 4/a, 5/c

Trenčín región, dvojmesačník, september – október 2017, číslo: 6, ročník II., vyšlo: 28.8.2017. **Vydáva:** Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Veronika Rezáková, Angelika Sekelová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trenclinregion.sk. **Náklad:** 110 000 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trenclinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa. **Redakčná uzávierka čísla VI/II:** 20. augusta 2017, najbližšie číslo vyjde 28. októbra 2017.

Majstri kosci po roku opäť v Cigli

Nielen športovci majú svoju ligu. Rovnako ju majú aj kosci. Vyrcholenie deviatich podujatí v kosení ručnou kosou sa kona- lo začiatkom prázdnin v Cigli.

Obec pri Prievidzi opäť prilákala tých najlepších, ale aj amatérov, ktorým táto činnosť nie je cudzia. Na futbalovom ihrisku a prí- ľahlých lúkach sa bojovalo o titul šampióna. Netradičnú disciplínu si vyskúšali aj netradiční kosci, medzi nimi vicežupan Richard Takáč.

Cigel'ská kosa patrí medzi tradičné podujatia v regióne. Kaž-

doročne láka nielen súťažiacich, ale aj stovky fanúšikov, ktorí sem merajú cestu zo širokého okolia. „Predchádza tomu veľa príprav. Musia sa prichystať najmä polička na kosenie,“ uviedol organizátor akcie Rastislav Minich. Deti do 18 rokov a ženy kosili plochu 25 štvorcových metrov, muži dvojnásobné pole. Celkovým víťazom v kosení ručnou kosou sa stal Marcel Kurian z Popročce.

Kosenie je slovenskou ľudovou tradíciou a kutie kôs dokonca nehmotným kultúrnym dedičstvom zapísaným v UNESCO. „Trá-

va bola nižšia. Síce bolo veľké sucho, ale dalo sa to utiahnuť,“ konštatoval starosta obce Cigel Štefan Mjartan, ktorého sužovala bolesť ruky. Mimo súťaže si kosu vyskúšal aj podpredseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Richard Takáč. „Trošku som si zaspomínal na detstvo u starých rodičov, keď som dedkovi pomáhal kosiť. Základy mám asi dobré, ale začnem trénovať, aby som sa súťažiacim vyrovnal,“ uviedol Takáč. „Nabudúce prídem bez obleku, v oblečení ako majstri kosci,“ dodal. (miba)

Dom na strome? Príďte vyskúšať!

foto: www.teplice.sk

Vyskúšať si takéto zážitkové a pre niekoho možno aj adrenalínové spanie si môžete aj u nás.

Presnejšie v Trenčianskych Tepliciach, pri prechádzke len desať minút od Kursalónu smerom na Klepáč.

Dom na strome postavili na troch zdravých bukoch. Okrem samotnej spálne si súžitie s prírodou môžete vychutnať aj na terase v korunách stromov. Keďže romantické ubytovanie sa nachádza uprostred lesa, nečakajte parkovisko, wifi, vodu, kúrenie či kanalizáciu. Raňajky v košíku si vyťahnete kladkou a na „wéčko“ zliezať zo stromu tiež nemusíte. Poslúži vám suchá toaleta,

tiež vo výške. Takáto ponuka však nemá turistov odstrašiť, práve naopak. V lone prírody nájdete vykúpenie od mestského ruchu a každodenného zhonu. Dom na buku nie je bežne otvorený, na návštevu sa musíte vopred ohlásiť.

Podobný dom na strome pritom v Tepliciach nie je prvý (foto). Už v 70-tych rokoch miestni prichádzali k priehrade, kde postavil pán Ričel populárny dom na borovici.

(red)

Krásna Katarína a čierna pani

TIP NA VÝLET

S hradom Lednica sa spája viacero príbehov z minulých dôb. Najznámejšia je určite povest' o krásnej Kataríne. Turistov dnes hrad láka krásnym výhľadom aj schodmi vytesanými do skaly.

Katarínka a Ondrej bývali pred stáročiami v Lednici. Zalúbená dvojica plánovala svadbu. V obci platilo právo prvej noci, preto hradný pán poslal v predvečer svadby po Katarínku svojich drábov. „Katarínka však z veľkej lásky a oddanosti k svojmu Ondrejovi skočila z hradného okna. Dopadla na bralo pod ním a hovorí sa, že kvapky krvi, ktoré dopadli na zem,

zem otvorili a vytryskla z nej voda, ktorá je tam dodnes. Prameň dostal pomenovanie Katarínkin,“ približuje dej povesti miestna rodáčka Lenka Heseková.

Príbehov, ktoré sa viažu k Lednici, je viacero. Ďalší hovorí o tom, že na tamojšom brale stál kedysi kaštieľ čiernych mníchov. Medzi jeho múrmi mal zomrieť mladý šlach-

tic. Uvrhla ho tam jeho rodina po tom, čo sa zalúbil do dedinského dievčaťa. Mladá žena od žiaľu za svojim milým zomrela a podľa povesti sa dodnes zjavuje na brale ako čierna pani.

Priestory, v ktorých má duch dievčiny strážiť, sa už takmer 14 rokov snaží zachrániť partia dobrovoľníkov. Hrad sa vďaka ich práci stáva vyhľadávanou lokalitou aj pre zahraničných turistov. „Na hrade ich najviac zaujme 12-metrový tunel, ktorý spája nádvorie s palácom. Na najvyššie miesto, pozorovateľňu Straka, zase vedie 79 schodov vysekaných do skalného brala,“ povedal Peter Martinisko z Historicko-astronomickej spoločnosti.

(red)

Z POŠTY

Ďakujem za ďalšie zaujímavé číslo Vášho časopisu! Našli sme tam veľa dobrých tipov na výlety a turistiku. Aj keď sme si už mysleli, že sme všetko pochodili :-). Aj čítanie o osobnostiach nášho regiónu ma vždy zaujme. Teším sa na ďalšie poprázdňové číslo.

Alena Bartušová,
Opatovce nad Nitrou

Dobrý deň!

Ďakujem Vám, kolektívu redakčnej rady a všetkým pracovníkom za taký skvelý nápad vydávať takú publikáciu o našom kraji. Do 38 stránok sa zmestila história, súčasnosť aj sedliacky rozum dedinského človeka. No a ešte aj krížovka pre relax. Prajem úspešné pokračovanie. Ja si myslím, že dobré príklady priťahujú, a to by malo prispieť k zlepšeniu vzťahov medzi ľuďmi. Ďakujem, prajem pekné leto, no a v septembri nové číslo Trenčín región.

Anna Hudcová, Slatinka n./B.

Status dôchodcu už dávno nie je len o čítaní, sledovaní televízie, prípadne záhradkárčení. Súčasný dôchodca má množstvo príležitostí na aktívne trávenie voľného času. Dôkazom bol aj 12. ročník Športovej olympiády dôchodcov. Medzi disciplínami sa objavil petang, kop futbalovou loptou cez prekážku či hod obuvníckym kopytom na cieľ a hod handrovou loptou do plechoviek.

Športové zápolenie dôchodcov je predovšetkým o tom, že aj napriek rôznym neudom, ktoré dôchodcov trápia, ich prekonávajú fyzickou námahou. O tom hovorí aj to, že najstarším účastníkom hier bol 87-ročný Ján Duchovič z Kolačna. Tiež je to aj o stretnutiach bývalých spolupracovníkov. Mnohí súťažiaci z okresu Partizánske v minulosti pracovali v jednom veľkom závode ZDA Partizánske. V podstate v tejto športovej súťaži seniorov je víťazom každý, ktorý prekonal sám seba a prišiel si zmerať sily so svojimi rovesníkmi.

Jozef Herz

Možno sa táto perlička do Vášho časopisu nezmestí, ale týka sa paradoxne aj cestovného ruchu. Viete, čo má spoločné Trenčiansky hrad a Ibrahim Maiga? Fatimu a Omara. Mená trenčianskych milencov nesú totiž aj deti najznámejšieho slovenského „čierneho baču“. Ako prezradil v televíznom rozhovore v Teleráne, obe mená majú v rodine, a keď počul o príbehu z trenčianskeho brala, ani na chvíľu pri výbere mien potomkov nezaváhal. Omarovu studňu raz chce ukázať aj svojej rodinke. A nevyklučuje ani to, že práve v Trenčíne by svoje deti nechal aj pokrstiť!

Jana Z., Trenčín

Štrngnime si na zdravie sklárni

Je pevné a krehké zároveň. Sprevádza nás všade. Sklo. Nepopulárne umývanie okien aj pitie pramenitej vody z oroseného pohára. Možno ste si pred čítaním týchto riadkov vreckovkou prešli okuliare.

Opäť sklo.

Nezameniteľný materiál píše svoju históriu už stodvadsaťpäť rokov aj v púchovskom okrese, v Lednických Rovniach. Poháre na rôzne príležitosti, na nápoje, trofeje, ale aj dekoratívne predmety. To všetko prichádza na svet na úpäti horúcej pece a rýchlych sklárskych rúk. Rozpustené sklo v takmer tisícstupňovej horúčave pripomína pohár medu a od ne-

ného hrana sa s ním vás odrádza len neznesiteľná teplota. Keď ho však sklár vytiahne na píšťale von a vdýchne mu život, sklo tuhne neuveriteľnou rýchlosťou. Smrteľníkovi sa ani nechce veriť, že pred pár sekundami ste túto bublinu, z ktorej sa postupne tvaruje pohár, videli tiecť v peci ako lávu. Rovnianska fabrika je najväčšia svojho druhu na Slovensku. Jej výrobky putujú do celého sveta. Poháre s logom firmy nájdete vo viac ako 60-tich krajinách naprieč kontinentmi. A pozornému divákovi neušli poháre z Lednických Rovní ani v úspešnom televíznom seriáli Teória veľkého tresku. →

Poctivo vyrobené poháre vydržia naozaj veľa, výrobný riaditeľ Peter Vrabel pred nami prekvapivo začína stláčať sklo. Áno, čítate správne. Pohár, ktorý práve vyzbral z vitríny, stláča v prstoch a ten sa mu v rukách ohýba. Napätie v miestnosti sa dá krájať, oči máme otvorené doširoka a riaditeľ sa len usmieva. „Takto sa správa kvalitné sklo,“ viac ani nemusel dodať. Za dverami sklárne sa denne vyrobí stovky produktov. Časť pochádza z automatickej výroby, časť sa tvorí priamo

v rukách rovnianskych majstrov. „Tieto dva svety si pritom nekonkurujú. Sú to dva rozdielne biznisy – jeden predáva príbehy, druhý výrobky,“ vysvetľuje Vrabel s

foto: www.rona.sk

tým, že ručná výroba síce nikdy nebude rentabilná, no v RONE sa jej vzdať nechcú. Pri živote ich však drží sedem automatických liniek.

Fabrika zároveň už celé roky investuje do vývoja. Najmä toho technologického. V tomto smere je európskou špičkou už od prelomu 19. a 20. storočia. Možno to pre nás laikov bude znieť nepredstaviteľne, no minimálne nás poteší svetový úspech našich rodákov. V roku 2001 totiž sklárne

RONA ako prvá na svete zaviedla do sériovej výroby automatickú výrobu kalíškov s ľahanou nohou dvojitým fúkaním. Odborníci tvrdia, že ide o jednu z najprogressívnejších technológií na svete v oblasti výroby nápojového skla. Celkovo sú sklárne jednou z najlepšie vybavených fabrik tohto segmentu na svete. Potvrdzuje to aj šéfdizajnér rovnianskych sklárni Patrik Illo. Spolu s ním tvoria nové návrhy pohárov ďalší traja dizajnéri. Ich nápady pretvára na realitu takmer 1300 zamestnancov podniku. A keď sme už pri číslach, priam neuveriteľne vyznie počet vyrobených kusov. Z Lednických Rovní ročne odíde 65 miliónov produktov.

So sklárňami úzko súvisí aj miestna stredná odborná škola sklárska. Aj vďaka nej je v podniku zabezpečená odborná pracovná kontinuita. Už v škole majú žiaci vlastný ateliér, dielne, ba dokonca sklársku hutu. Horúčavu pri peci tak „okúsia“ už počas školy a presne vedia, do čoho profesijne idú. Pod heslom Sklárske remeslo núdzou netrpí sa rovnianski stredoškolační zapojili do duálneho vzdelávania. Študenti z niektorých odborov praxujú a zároveň sa učia priamo v RONE. Spolu-

práca mladých sklárov s profesionálmi je síce na nezaplatenie, pravidlá duálneho vzdelávania však umožňujú si počas štúdia aj zarobiť. Škola rok čo rok prináša na sklársky trh remeselníkov, šikovní dizajnéri pokračujú aj v príbiznom vysokoškolskom štúdiu. Talent a zručnosť predvádzajú už počas štúdia na rôznych výstavách. Podobne ako ich sklárske idoly z fabriky, ktorá premieňa „horúci med na krehké a pevné sklo.“
Rado Stoklasa